

Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda
Baktalórántháza, Zrínyi Miklós u.3/b
Nyírfákói Tagintézménye
Nyírfákó Fő. u.18
OM: 033 277

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM 2023

MOTTÓ:

„Ha teheted kézzel – fejjel – szívvel, személyes érdeklődésedből indítatva, szabadon játszva, próbálkozva, tévedve, egyéni ütemben haladva, Az önkifejezés lehetőségével élve, leleményesen, kreatívan önállóan felfedezve, önbizalommal, felelősséggel, tárgyi és érzelmi biztonságban, gazdag, ihlető környezetben, figyelmes segítséggel, ösztönző támogatással, szeretettel, megértéssel befogadva, jó szándékkal bírálva, nyitottan, rugalmasan, tolerálva, egyéni különbséget tiszteletben tartva, a közösség segítő erejére támaszkodva szárnyakat adhatsz.”

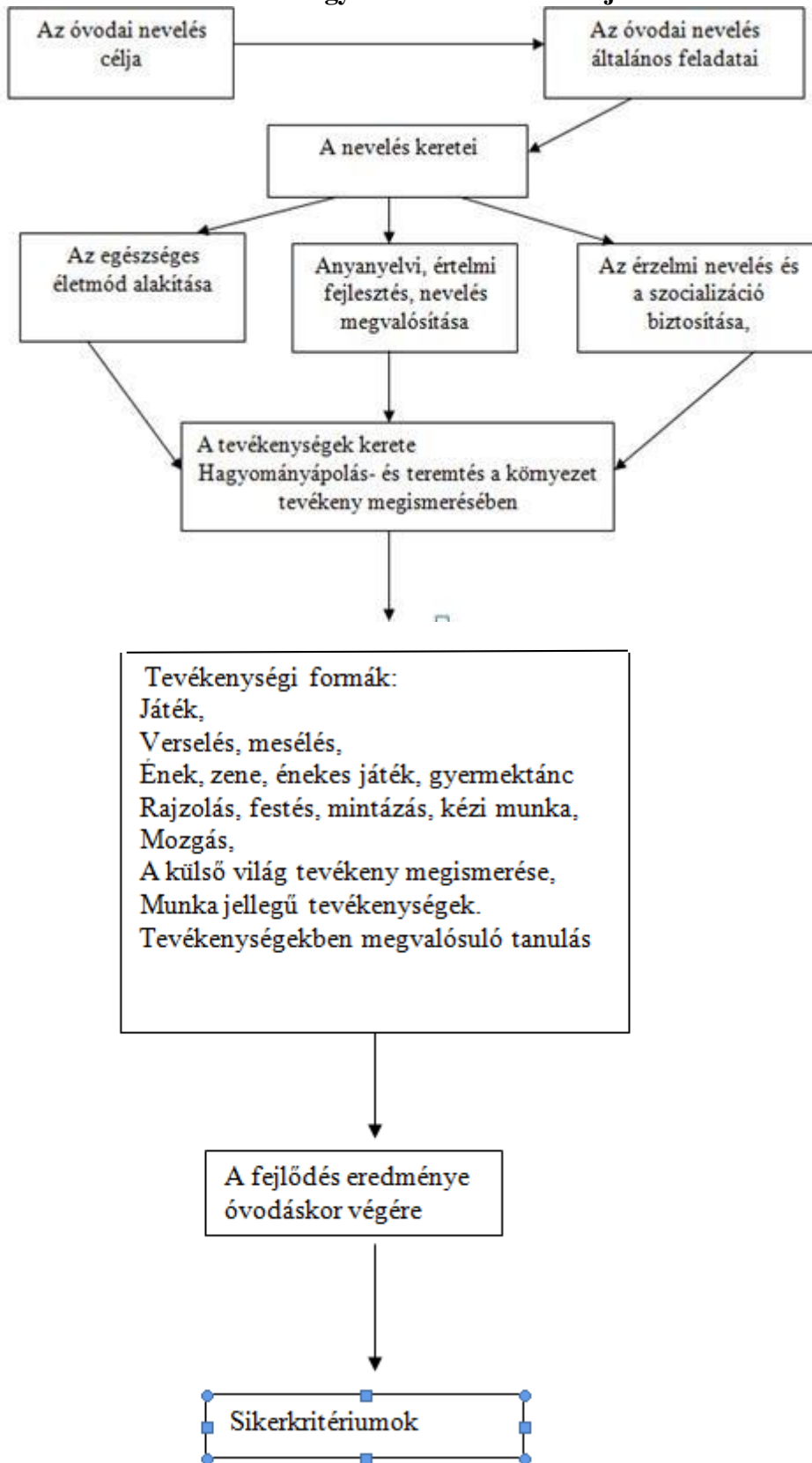
Zsámboki Károlyné

Tartalomjegyzék

1.Helyzetelemzés.....	9
1.1. A Baktalórántházai (székhely) intézmény bemutatása.....	9
1.2. Nyírájkői tagintézmény bemutatása	11
2. Helyi pedagógiai programunk alapelvei.....	13
3. Helyi pedagógiai programunk célrendszere	17
3.1.A Zengő Erdő Óvodában a nevelés célja, hogy az óvodások	17
3.1.1. Az óvodások sokoldalú fejlődésének biztosítása.....	17
3.1.2. Az óvodások harmonikus fejlődésének elősegítése.....	18
3.1.3. Az óvodások egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevétele.....	18
3.2. Speciális célok, részcélok.....	20
3.2.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek óvodai nevelésének elvei, célja	20
3.3. Kiemelt cél	21
4. Az óvodai nevelés feladatai.....	21
4.1. Az egészséges életmód alakítása	22
4.1.1. Egészségnevelési elvek.....	23
4.1.2. Egészségvédő, fejlesztő program	25
4.1.3. Gyermeknevelési elvek.....	28
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	30
4.2.1. Bátorító nevelés	30
4.2.2. A közösségi nevelés az óvodában	31
4.3. anyanyelvi, értelmi, fejlesztés, és nevelés megvalósítása	33
4.3.1. Értelmi fejlesztés	33
4.3.2. Anyanyelvi nevelés.....	34
5. Az óvodai élet megszervezése.....	35
5.1. A gyermekcsoportok szervezésének elvei.....	35
5.2. A gyermekek napirendje	35
5.3. A gyermekek heti rendje	36
6. Tevékenységi formák nevelési rendszerünkben.....	37
6.1. A játék	37
6.2. Verselés, mesélés	40
6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	42
6.4. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka	43
6.5. Mozgás	45
6.6. A külső világ tevékeny megismerése	46
6.7. A munka jellegű tevékenységek.....	49

6.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	51
7. Sajátos feladataink.....	53
7.1.A kiemelt figyelmet igénylő gyermek integrált nevelése.....	53
7.1.1.A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztése Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység	53
7.1.2. Tehetséges gyermekek nevelése	55
7.1.3. Szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőséget segítő tevékenység, integrációs felkészítés és óvodai fejlesztő program	57
8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	61
9. Az óvoda ünnepei, rendezvényei.....	63
10. Az óvoda kapcsolatai.....	66
10.1.A szülő, a gyermek,a pedagógus együttműködési formái.....	66
10.2. Az óvoda egyéb kapcsolata	68
11. Az óvodai dokumentumok rendje	70

A nevelési gyakorlat rendszerábrája

Küldetésnyilatkozat

A Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda székhely-és tagintézménye 8 óvodai csoportban tudja biztosítani a kisgyermek nevelését, fejlesztését.

Elkötelezettek vagyunk a helyi nevelési programunk értékei iránt.

Megteremtjük az esztétikus - és élmény gazdag óvodai életet, környezetet.

A városban, illetve a községben lakó, dolgozó szülők gyermekeit fogadjuk.

Küldetésünk óvodánkban, **hogy sok szeretettel, barátságos, biztonságos légkörben, az egyéni problémákra odafigyelve végezze feladatát a jól összeszokott, szakmailag jól felkészült nevelőközösség.**

Tudjuk, **hogy mindezt a fokozatosan gazdagodó színvonalú tárgyi feltételeinkkel kedvezően tudjuk befolyásolni.**

Gyermek-, nevelés-, játék-, tevékenységközpontú óvodai nevelésünk a (2,5)-3-7 évesek szociális életképességét minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli.

Vállaljuk, hogy életkoronként differenciáltan, az egyéni, testi - lelki szükségleteket figyelembe véve végezzük nevelőmunkánkat.

Biztosítjuk a gyermeket megillető jogokat, tiszteletben tartjuk a szabadságukat az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Elkötelezetten vállaljuk, hogy pedagógiai céljaink és feladataink középpontjában a gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése áll az életkori, az egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Jól felkészült óvodapedagógusaink nagy figyelmet fordítanak a gyermekek differenciált fejlesztésére, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra egyaránt. Az eredmények eléréséhez az alkalmazotti közösség minden tagja hozzájárul. Munkájuk során valamennyien ismerik nevelési elképzeléseiket, módszereit, elvárásait és azokat a saját területükkel összehangolva alkalmazzák a gyermekek fejlesztése érdekében.

Nagy figyelmet fordítunk az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

Biztosítjuk mindennapjainkban a tehetségműhelyek szervezeti formáit a gyermekek képességeihez, igényeihez aktuálisan igazodó területeken (tánc, zene-ovi, a változatos vizuális technikák tanulása, dráma,- és dramatikus játék), illetve a mozgásfejlesztés, kirándulások, kulturális előadások, hitoktatás lehetőségét.

Vállaljuk, hogy hagyományos ünnepeink során megismertetjük gyermekeinket a népművészet és a néphagyományok szépségeivel. .

Kihasználjuk a településünk és a szűkebb környezet adta környezeti adottságokat a gyermekek élményeinek és tapasztalatainak gazdagításához.

Célul tűztük ki, hogy minden szülővel elfogadtatjuk nevelési értékeinket; megvalósítjuk az egyéni bánásmódot, a toleranciát, az erkölcsi normák alakítását, a szeretet, a biztonság, az esztétikus környezet, az együttműködés, a társas kapcsolatok igényét.

Folyamatosan keressük a jobbítás, a minőségi munka megvalósításának lehetőségét, mivel egyre inkább tudatosul testületünk tagjaiban a minőségi munka jelentősége. A törvényes működés feltételeinek folyamatos biztosítása a jogszabályok ismeretével, változások folyamatos nyomon követésével

Az intézmény jellemző adatai

Az intézmény neve: Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda

OM - azonosító: 033 277

Székhelye: 4561 Baktalórántháza Zrínyi Miklós utca 3/b

Telefon: 42/352-119

e - mail címe: baktaovoda@gmail.com

Honlap elérhetősége: [www. zengoerdo.hu](http://www.zengoerdo.hu)

Tagintézmény neve:

Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda Nyírájkói tagintézménye

Címe: 4541 Nyírájkó Fő utca 18.

Telefon: 42/352-422 (Polgármesteri hivatal)

e - mail címe: nyirjakoovoda@gmail.com

Alapító okirat szerinti feladatellátás

1.	A hatályos alapító okirat kelte, száma	2937-2/2022 2022.06.22.
2.	Fenntartó neve, címe	Baktalórántháza-Nyírjákó Óvodai Társulás
3.	Az intézmény hatályos alapító okirat szerinti neve	Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda
4.	Az intézmény székhelye, neve, címe	4561 Baktalórántháza, Zrínyi Miklós utca.3/b
5.	Az intézmény tagintézménye, neve, címe	Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda Nyírjákói tagintézménye 4541 Nyírjákó Fő utca 18
6.	Felvehető maximális gyermeklétszám (székhelyhelyen)	150 fő
7.	Felvehető maximális gyermeklétszám (tagintézményben)	50 fő
8.	Az intézmény óvodai csoportjainak száma	6+2 csoport
9.	Az intézmény napi nyitvatartási ideje	11 óra
10.	Alapító okirat szerinti ellátandó feladatai	óvodai nevelés, óvodai fejlesztő program, tehetséggondozás szervezése
12.	Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	enyhe értelmi fogyatékossgal,enyhe fokban hallássérült(nagyothalló) gyermek,vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése
13.	Gazdálkodási jogköre	Önálló jogi személy. Az intézmény külön megállapodásban rögzített-pénzügyi gazdálkodási feladatainak ellátására a Baktalórántházai Közös Önkormányzati Hivatal jogosult

A pedagógiai program készítője:

Az óvoda nevelőtestülete

A pedagógiai program elfogadója: Nevelőtestület

A pedagógiai program jóváhagyója: Óvodavezető

Eljárásjog gyakorlása, véleménynyilvánítás: Szülők közössége

Eljárásjog gyakorlása, egyetértés nyilvánítás: Fenntartó

Az óvodai nevelés nyelve: Magyar

Hit-és vallásoktatás: SZMSZ-ben szabályozottak szerint

1.Helyzetelemzés

Eredmények értékelési területnél felsorolt adatok), demográfiai, munkaerő-piaci és más külső mutatók (például szociokulturális felmérések adatai) azonosítása, gyűjtése, feldolgozása és értelmezése alapján készül. Ezek segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését.

1.1. A Baktalórántházai (székhely) intézmény bemutatása

Baktalórántházán 1949 óta működik óvoda.

A Zengő Erdő Óvoda nevet a település jellegéből elhelyezkedéséből adódóan, városunk természeti kincséről a gyönyörű baktai erdőről kapta 1999-ben. A két telephelyen működő óvodánk, 2012. szeptember 1-től az óvodabővítésnek, ill. felújításnak köszönhetően egy telephelyre költözött. A felújítás után óvodánk egy gyönyörű, a mai kornak, igényeknek megfelelő épületben kapott helyet a város központjában. Így egy telephelyen 8 csoportban folytatódott a gyermekek nevelése. A demográfiai változások következtében jelenleg 6 óvodai csoporttal működik az intézmény.

2012 nyarán megújult, megszüpült óvodánk ma már rendelkezik azokkal az infrastrukturális feltételekkel, amelyek segítik a hatékony gyermeknevelést. Nagy hangsúlyt fektetünk az épület állagának megővására és óvoda természeti környezetének szépítésére megővására. Óvodánk külső és belső környezete vidámságot, nyugalmat áraszt gyermek és felnőtt számára egyaránt. Csoportszobáink barátságos hangulata, igényes berendezése tükrözi az itt folyó munka minőségét.

A felújítás során megépült 80 m²-es tornaterem helyet biztosít a közel 200 gyermek mozgásigényének kielégítésére. A fedett terasz, mely körbe öleli az udvar felőli az egész épületet, a különböző szabadban történő tevékenységek végzéséhez ad lehetőséget. Előudvarunk gyönyörű parkja, virágos és térköves résszel lett kialakítva. Virágosítás,faültetés, parkosítás tevékenységeivel előkertünk folyamatosan szépül,megújul. Pályázatok segítségével udvari játékeszközeink folyamatosan bővültek. Akadály-pálya, Kneipp-pálya,műfüves pálya,Só- szoba használati lehetőségei segítik az egészséges életmód alakítását.

Helyi Óvodai Pedagógiai Program biztosítja a gyermekek személyiségfejlesztésében, ellátásában a hátrányok kompenzálását, de lehetőséget biztosít a tehetséggondozásra is. A külső szakemberek által végzett foglalkozások (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus) kiegészítik az egyéni fejlesztő tevékenységet.

Gazdag innovációs munka jellemzi intézményünket Ingyenesek az óvodapedagógusok által vezetett tehetséggondozó műhelyek, melyek működését az éves munkatervben tervezzük. A tehetségműhelyek változatos területeken adnak lehetőséget a kiemelkedő képességű gyermekek fejlődési igényeihez alkalmazkodva.

Zöldóvoda ,Madárbarát óvoda, Biztonságos óvoda, Örökös Boldog óvoda címmel rendelkezik székhelyintézményünk. Óvodakert kialakítását kezdtük el 2022 tavaszán, melyet folyamatosan fejlesztünk az országos Óvodakert program szakmai együttműködésével. Informatikával való ismerkedés lehetősége szervezett keretekben adott a gyermekek számára óvodapedagógus irányításával.

Helyi Nevelési Program megvalósításával célunk a minőségileg garantált óvodai nevelés, ellátás megvalósítása.

A családok megváltozott életkörülményeiből adódóan óvodánkban a társadalom valamennyi rétegének gyereke jelen van, így a szociokulturális összetétel vegyes. Ez az óvoda részéről egy nagyon tudatos fejlesztést igényel a hátrányok kompenzálásában és a tehetséggondozásban

egyaránt. A városban létesült úszoda lehetősége biztosít úszás foglalkozások szervezésére, melyet a szülői igényekhez igazodva valósítunk meg.

Az itt élő családok nagy része sok gyerekes, munkanélküli és alacsony iskolai végzettséggel rendelkező család.

Részt vettünk az Integrációs óvodai Fejlesztő programban, majd Esélyegyenlőségi projektben, mely anyagi támogatása biztosította számunkra a fejlesztőeszközök bővítését, a szociális hátrányok enyhítését, az együttműködő partnerekkel megvalósult programokat, kulturális rendezvényekre jutást illetve szakmai továbbképzéseket. A kistérségi esélyegyenlőségi projekteken való együttműködésünk is számos egyéni fejlesztésre, illetve óvodán kívüli program biztosítására ad lehetőséget gyermekeink számára.

A családok együttműködve, partnerként segítik nevelőmunkánkat. A szülők bevonásával szervezett programok pozitív hatással vannak a család és az óvoda kapcsolatára.

2015.-2022. években többcélú Óvoda- Bölcsőde intézményként működünk, 1 bölcsődei csoporttal bővülve. A bölcsőde önálló intézménnyé válásától 2022.09.01.-től Intézményünk egyedülálló alapfeladata újra az óvodai nevelés lett.

Személyi feltételek

12 óvodapedagógus 6 fő dajka végzi, 2 pedagógiai asszisztens végzi a nevelőmunkát. Az óvodavezető munkáját óvodatitkár segíti. Nevelőtestületünk igényes az önképzésre, állandó megújulásra. Felsőfokú szakképesítéssel rendelkező óvodapedagógusaink képzettsége kiegészül felsőfokú szakirányú képzettségekkel (tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő óvodapedagógus, tehetséggondozó óvodapedagógus, beszéd-és kommunikációfejlesztő óvodapedagógus, népi játszóház-vezető, mentorpedagógus), mely a gyermekek optimális fejlődéséhez szakmai alapot nyújt. Nevelőmunkát segítők munkakörüknek megfelelő szakmai képzettséggel rendelkeznek

Minden óvodapedagógus és nevelőmunkát segítő munkatárs elhivatottságot érez a gyermekek nevelése, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása iránt.

Az óvodapedagógusok és nevelőmunkát segítők segítik egymás munkáját összefogás, együttgondolkodás, aktív tevékenykedés jellemzi.

Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi feltételei javultak, 2012-es évben végzett óvodabővítési, felújítási munkák kapcsán a neveléshez, képességfejlesztéshez szükséges tárgyi feltételei biztosítottak. A csoportszobák tárgyi felszereltsége, új gyermekasztalok, székek, játéktároló szekrények, minden csoportszobában galéria ad több játéktér a gyerekeknek. Az óvoda bővítés és nyertes pályázatok eredményeképpen eszköztárunk folyamatosan bővült, só-szoba kialakítása valósult meg, udvari játéklehetőségek fejlesztésére is megvalósult. Só-szoba biztosítja a kiscsoportos foglalkozások helyszínét, egyidőben légúti megbetegedések megelőzését. Műfüves pálya, Közlekedési pálya ad lehetőséget a mozgásos játékok, illetve közlekedés játékos gyakorlására. 2018. évben Kneipp száraz taposó pályával, akadálypályával bővült az udvari játékok száma, majd 2021. évben fenntartói pályázattal korszerű nagymozgásos játékeszközök kerültek telepítésre. Az udvari játékeszközök folyamatos felülvizsgálata, korszerűsítése, karbantartása biztosítja a biztonságos környezetet, illetve a mozgásigény kielégítésének feltételeit. Az elektronikai, információs technológiai eszköztárunk felajánlás útján (iskola) bővült a gyermekek által használható számítógépekkel. Óvodakert kialakítása önkormányzat által felajánlott területen, a játszóudvar mellett került megvalósításra. Pályázati- és saját forrásból a növénygondozás eszközei folyamatosan bővülnek.

Az intézmény gazdálkodása

A gazdálkodással összefüggő jogosítványok: önálló jogi személy. Az intézmény külön megállapodásban rögzített- pénzügyi-gazdálkodási feladatainak ellátására a Baktalórántházai Közös Önkormányzati Hivatal (4561 Baktalórántháza, Köztársaság tér 8.)

Kapcsolatrendszer

Az eredményes nevelőmunka érdekében a következő partnerekkel állunk kapcsolatban:

- családok
- Baktalórántháza Város Önkormányzata
- Nyírájkó Tagintézmény
- Dégenfeld Művelődési Központ és Kastélymúzeum
- Reguly Antal Általános Iskola
- Gyermekvédelmi központ
- Járási Kormányhivatal
- Szakértői Bizottság és Baktalórántházai tagintézménye: pedagógiai szakszolgálat
- Egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatók
- Gyermekjóléti Szolgálat,és központ
- Egyház
- Könyvtár, Stúdió, Városi TV.
- Pedagógiai Szakmai szolgáltatók

Partnereinkkel sok közös programmal tudatos, kezdeményező jó együttműködésre törekszünk.

1.2. Nyírájkói tagintézmény bemutatása

Óvodánk bemutatása

Óvodánk Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, hátrányos helyzetű kistelepülésen működik. Községünkben munkalehetőség csak a két intézményben – óvodában, iskolában – valamint az Önkormányzatnál van. A munkaképes korú felnőttek jelentős része munkanélküli. Településünkön az emberek mezőgazdasági munkával, közmunkaprogramba nvaló részvétellel egészítik ki jövedelmüket.

Óvodánk a község központjában található, 1970 szeptemberétől működik. Egy óvodai csoporttal indult, majd a gyermeklétszám fokozatos emelkedésével 1974-ben két csoporttá bővült. Tagóvodaként működött 1976-tól, a baktalórántházai óvoda tagintézményeként, majd 1991-től, az Önkormányzat megalakulásával a Nyírájkói Általános Iskola tagintézménye lett. 2006. szeptember 01-től óvodánk önálló intézményként működött, 2008. augusztus 31-ig Kéknefelejcs Óvoda néven. Ezt követően 2008. szeptember 01-től a Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda tagintézménye lett óvodánk, mivel a két fenntartó önkormányzat közös fenntartású intézményi társulást hozott létre.

Vegyes életkorú csoportok szervezése jellemző. Jelenleg két csoporttal működünk. 2015.-ben igény jelentkezett a községben a 2 éves korú gyermekek napközbeni ellátására a szülők munkába állásának céljából. Az intézmény átszervezésével Egységes Óvoda-bölcsőde intézménnyé váltunk. Az egységes óvodai bölcsődei csoportba 2 -4 éves korú gyermekek nevelése (maximum 5 fő bölcsődés korú), míg az óvodai csoportban 4-6-7- éves korú gyermekek nevelése folyt 2018.08.31.-ig. A szülői és fenntartói igények szerint az egységes óvoda-bölcsődei feladatellátást felváltotta a családbölcsőde, majd mini bölcsőde működtetése

,mely szervezetenként és szakmailag önálló intézményegységként működött . Az önkormányzat sikeres pályázata eredményeképpen az óvoda épülete kiegészült a mini bölcsődei ellátást nyújtó épületrésszel. 2022. 09.01.-től egy épületben ,de már különálló intézményként működik az óvodai nevelés .- és bölcsődei ellátás

Személyi feltételek

Óvodai alkalmazottak száma: Az óvodapedagógus létszám változó.

2007-től 3 óvodapedagógus, majd 2016.-tól 4 óvodapedagógus,2019.-től újra 3 pedagóguslátja el a nevelői munkát, illetve lehetősé szerint nyugdíjas óraadó pedagógussal bővül pedagógusközösségünk.

Óvodapedagógusaink felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, dajkai munkakörben szakképesítéssel 2 fő dolgozik.Minden óvodapedagógusunk aktívan bekapcsolódott a továbbképzésekbe, pedagógus szakvizsgával (közoktatás-vezetői) 1 fő, felsőfokú szakirányú végzettségű 2 fő (beszéd-és kommunikációfejlesztő óvodapedagógus, fejlesztő óvodapedagógus,) pedagógus rendelkezik. Az intézmény arculatának átalakulása során a 2 éves kortól nevelés sajátosságait megismerve továbbképzésen vett részt 2 pedagógus. Nevelőtestületünk légköre derűs, segítőkész.Önképzésre, állandó megújulásra igényesek a dolgozóink. A továbbképzések tapasztalatait nevelőmunkájukba jól beépítik. A nevelőmunkát segítők és az óvónők közötti viszony jó, ismerik programunkat, és társak a nevelőmunkában. Figyelmesekek, gyermekszeretőek.

Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete: több mint 100 éves, 2012-ben pályázat keretében felújításra került. A tálalókonyha bővítésére, tornaszoba kialakítására is lehetőség nyílt. A gyermeköltöző a folyosón került kialakításra, a mosdóhelyiség szűkös, a gondozási tevékenység körültekintő szervezési feladatot igényel. Két csoportszobánk tágas, világos, kényelmes.

Ezen kívül van egy nevelői irodánk.

Az óvodába ételszállítással oldjuk meg óvodásaink étkeztetését, tálalókonyha működik. Jelenleg a mai kor elvárásainak megfelelő, esztétikus környezetet biztosít a gyermekek számára. Az óvoda bútorzatát folyamatosan cseréljük Mindkét csoportban modern fektetőkkkel, székekkel,asztalokkal rendelkezünk.

A babaszobai játékhoz az egyik csoportban galériával, a másikban térelválasztóval alakítottuk a játékhoz szükséges optimális feltételeket. Sok esztétikus fonott bútorral rendelkezünk, melyeket ajándékba kaptunk, illetve játékonysági bál forrásából vásároltunk. Feltételrendszerünk fejlesztéséhez pályázati forrásokat, játékonysági bál bevételét is felhasználjuk. Így sikerült sporteszközeinket fejleszteni, gazdagítottuk az elektronikai. információs technológiai eszköztárunkat. Só-szobával,tornaszertárral kialakítására is sor került.

Az utóbbi években jelentősen fejlesztettük az udvari játékainkat, természetbarát, sokféle mozgásra ösztönző többfunkciós játékkal. Önkormányzati, és intézményi pályázatnak köszönhetően folyamatosan bővül és korszerűsödik udvari játéktárunk.

Udvarunk alapterülete: 600 m2.

Ezen belül tágas játszóudvarunk van, árnyékot adó fákkal, bokrokkal, virágos, szépen gondozott óvodakertünk segíti a növények folyamatos megfigyelését, és gondozását. Rendelkezünk füves területtel, homokos játszórésszel. A törvényi előírásokat és a helyi

igényeket figyelembe véve, a helyi Önkormányzat intézkedési terve továbbra is támogatja az óvoda működését. Az eszközbeszerzési terv alapján a hiányosságok pótlása folyamatosan történik. Önkormányzati, illetve intézményi pályázatok során eszközkészletünk fejlődő. A Nyírájkó Községért Alapítvány lehetőségeihez mérten minden évben támogatja eszközbeszerzésünket és a gyermekeknek szervezett programjainkat.

Kapcsolatrendszer

Az eredményes nevelőmunka érdekében a következő partnerekkel állunk szoros kapcsolatban:

- Családok
- Fenntartó
- Nyírájkói Önkormányzat
- Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda Baktalórántháza
- Általános Iskola
- Gyermekvédelmi központ
- Szakértői Bizottság és Baktalórántházai tagintézménye: pedagógiai szakszolgálat
- Egészségügyi szolgáltatók
- Egyház
- Könyvtár
- Idősek Klubja

Partnereinkkel továbbra is tervezzük a már kialakult szokások alapján a közös programokat, pl.: munkadélutánok, közös barkácsolás a szülőkkel, családlátogatások, Jótékonysági bál az iskolával és a szülőkkel közösen, óvoda-iskola átmenet munkacsoport működésével szakmai tapasztalat - csere kölcsönös látogatás az iskolai pedagógusokkal, az elsős gyerekek beilleszkedésének, fejlődésének nyomon követése, közös programok szervezése valósul meg. Kapcsolatrendszerünk bővült a baktalórántházai óvodával való társulásnak köszönhetően: közös értekezletek, továbbképzések, munkaközösségi programok, közös gyermekprogramok szervezésével.

2. Helyi pedagógiai programunk alapelvei

Gyermekkép

Olyan gyermek nevelése, aki érzelmekben gazdag, a településéhez kötődő, a környezetében jól tájékozódó, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, és együttműködésre képes.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség, kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának.

Óvodakép

Óvodaképünk olyan nevelési intézmény, amely a családi nevelés kiegészítője, amelyben a gyermek napközbeni ittlétéhez, neveléséhez a személyi, tárgyi, szakmai feltételek rendelkezésre állnak, amely óvó-védő, szociális, nevelő-személyiséget fejlesztő, a társas együttműködésre ösztönző boldog óvodai életet biztosít

Biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. A

figyelem középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll. rendelkezésre állnak, amely óvó-védő, szociális, nevelő-személyiséget fejlesztő, a társas együttműködésre ösztönző boldog óvodai életet biztosít.

Biztosítjuk:

- az egyenlő hozzáférést;
- az emberi jogok gyakorlását;
- kultúra és hagyományápolást,
- a nemek társadalmi egyenlőségének elvét,
- az esélyegyenlőséget,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek, tartós betegséggel élők, valamint tehetséges gyermekek és hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív, integrált nevelését.

Az óvó – védő funkció teljesülése

Óvó – védő funkció:

- nyugodt légkör
- érzelmi biztonság
- gondozás
- étkezés
- pihenés
- segítségnyújtás
- egészségvédelem
- mozgásszükséglet
- szokások kialakítása
- kapcsolatrendszer
- én-érvényesítő törekvések
- a gyermek szocializálódása
- differenciált fejlesztés
- empátia – tolerancia – másság

Nevelő-személyiségfejlesztő funkció:

- játék
- mese, vers, dramatikus játék
- ének-zene, énekes játék, zenehallgatás
- rajzolás, mintázás, kézi munka
- mozgás, mozgásos játék
- külső világ tevékeny megismerése
- munkajellegű tevékenység
- tanulás
- speciális fejlesztő tevékenységek
- néphagyományok ápolása

Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerének tárgyi környezete segíti a gyermekben a következő életszakaszába (a kisiskolás korba) való átlépésének belső pszichikus feltételeinek kialakulását.

Pedagóguskép

„A pedagógusnak új művészetet kell megtanulnia, azt, hogy a gyermek segítőtársa legyen és vezetője legyen, és elvezesse őt, azokhoz az eszközökhöz, amelyre akkori fejlődési fokán szüksége van.”

(Mária Montessori)

Az előbb felvázolt gyermekkép és óvodakép alapján fogalmazzuk meg a pedagógusképet, azt elsősorban, hogy a Helyi nevelési programunk megvalósítása milyen pedagógust igényel.

Pedagógusképünk az olyan pedagógus, aki:

- folyamatosan képezi,fejleszti,elemzi magát, az újonnan szerzett tudást, módszereket beépíti munkájába,
- azon fáradozik, hogy minél több ismeretet szerezzen nevelési programunk megvalósításához, a megvalósuló szakmai(online is) együttműködésekbe bekapcsolódik, és elfogadja a vezetés ösztönző támogatását,
- részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, és fejlesztésekben,
- a nevelő-oktató munkának megfelelő képzettséggel, magas fokú pedagógiai, pszichológiai tudással rendelkezik, melyet tudatosan alkalmaz feladataiban,
- a gyermek megismerését és fejlesztését tűzi célul,
- biztosítja az élmény gazdag nyugalmat árasztó, de aktív óvodai légkört,
- a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésére törekszik,
- képes jó kapcsolatot kialakítani és együttműködni az óvoda partnereivel, visszajelzéseikre nyitott, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében,
- törekszik a feltételek gazdagítására, példát mutat együttműködést,képességfejlesztést elősegítő, az értéket, minőséget közvetítő digitális eszközök alkalmazásával is,
- az alkalmazotti körben segítő, együttműködésre törekvő,álláspontját kifejti, kompromisszumra képes,
- feladatait, önállóan, az óvoda működésének megfelelően kezeli,
- pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja és értékeli,
- az intézmény nevelési-oktatási céljai alapján határozza meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Szülőkép

„A szülőknek nem az a dolguk, hogy eltüntessék gyermekeik útjából az akadályokat, hanem, hogy adjanak nekik egy jó térképet”(H.Jackson Braun)

Olyan szülő az ideálunk, aki:

- szülői felelősségének teljes tudatában neveli gyermekét,
- aki érti gyermekét, türelmesen hallgatja mondanivalóját és szeretettel válaszol minden kérdésre,
- azonosulni tud Helyi nevelési programunk szellemiségévelgyermek-, nevelés-, tevékenységközpontú programunkkal,
- segíti annak megvalósulását,
- elvárásainknak megfelelően képes az együttműködésre,

- képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében,
- aki tiszteli gyermeke pedagógusát és az óvoda valamennyi dolgozóját,
- aki vigyáz az óvoda rendjére,
- betartja a Házirend szabályait.

Nevelőmunkát segítők (dajka, pedagógiai asszisztens, kisgyermeknevelő) attitűdjének jellemzői:

Alapja: Tiszteleten alapuló, segítő együttműködő, összehangolt munka.

- gyermekszeretet, tolerancia,
- magas szintű munkakörének megfelelő nevelési-és fejlődés-lélektani szakmai ismeret,
- modellértékű kommunikációs-és viselkedéskultúra,
- gondozás, mozgás, játék segítése,
- egészségvédő pozitív mintaadás,
- higiénikus, esztétikus környezet biztosítása,
- óvodapedagógus irányítását elfogadó együttműködés,
- önképzésre, megújulásra nyitottság.

Nevelési alapelvek, specialitások Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek, visszajelzésnek, értékelésnek. a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Intézményünk tevékenységét az alábbi alapelvek megfogalmazásával, figyelembevételével tervezzük és szervezzük, határozzuk meg a gyermekek tevékenységét:

- A gyermeki személyiség tiszteletben tartása az elfogadó és gondoskodó bánásmód és bizalom,
- A gyermeket szeretet és megbecsülés övezzé,
- A gyermekek testi – értelmi – érzelmi és erkölcsi fejlesztése ,
- Az egyéni differenciált fejlesztés alkalmazása és a képességek – készségek kibontakoztatása,
- A másság tiszteletben tartása, - elfogadása,
- Az egészséges életmód alapjainak kialakítása és megszilárdítása,
- A változatos, nyugodt, folyamatos játéktevékenységek biztosítása,
- Tevékenységeken keresztül az egyéni fejlettségnek, egyéni ütemű fejlődésnek megfelelő módszerek alkalmazása, ismeretek átadása,
- Családokkal együttműködve a közösség formálása,
- Esélyegyenlőség elve,
- A gyermekek mindenképp felett álló érdekének biztosítása,
- A nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

A pedagógiai program az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,

- a testi-, a szociális-, az értelmi képességek egyéni és életkor – specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő
- tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabadjátékról,
- e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak, és emberi értékek közvetítéséről,
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésben biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,
- a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése keretében biztosítjuk a nemzetiségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését.

3. Helyi pedagógiai programunk célrendszere

Az óvodai nevelés célja az alapprogram szellemében Helyi Pedagógiai Program az adott időszak oktatáspolitikai céljaival összhangban, figyelembe veszi a hazai óvodai neveléstörténet hagyományait, nemzeti sajátosságait, Magyarország Alaptörvény értékeit, nevelés nemzetközileg elismert gyakorlatára, köznevelési fejlesztési stratégiájára épít.

3.1.A Zengő Erdő Óvodában a nevelés célja, hogy az óvodások

- sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség, kibontakoztatását,
- a hátrányok csökkentését, kiegyenlítését,
- az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt igénylő gyermekek ellátását is) elősegítse.

3.1.1. Az óvodások sokoldalú fejlődésének biztosítása

Az óvoda nevelőmunkájában biztosítjuk a gyermekek testi, érzelmi, szociális, értelmi fejlődését.

A mindennapokban a gyermekek sokféle tevékenységet folytathatnak az egészséges életmódjuk alakításában, játékban, a munkavégzés során, a tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatokban.

A gyermekeknek biztosítjuk

- a sokoldalú tapasztalatszerzést,
- a sokoldalú, több szempontú érték közvetítést,
- a megfelelő mennyiségű és minőségű tapasztalat biztosítását.

A személyi feltételben biztosítjuk

- az óvodapedagógusok sokoldalú felkészültségét,
- a pedagógiai önállóságra, a módszertani szabadságra épülő, a gazdag, sokszínű óvoda nevelési céljai által meghatározott önálló tanulást támogató módszertani kultúráját, és annak alkalmazását, mely kiterjed a személyes és szociális képességek fejlesztésére.
- a sokoldalú kapcsolatépítésre törekvés igényét és képességét.

A tárgyi feltételben biztosítjuk

- a testi fejlesztéshez szükséges eszközöket
- digitális eszközöket,
- a játékhoz szükséges eszközöket,
- a tanulási folyamathoz szükséges eszközöket.

Tervezésben biztosítjuk :

- terveinket a célok elérését előtérbe helyezve értékeljük, szükség esetén módosítjuk,
- a tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók megjelenítésével,
- a stratégiai tervek megvalósítása tanévekre bontott, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai).

3.1.2. Az óvodások harmonikus fejlődésének elősegítése

Értelmezésünkben a harmónia, testi-lelki kiegyensúlyozottságot jelent. Összhang, amely megteremti a gyermek és a környezet közötti biztonságot és a nyugalmat.

Ezen nevelési célelemünk a gyermeki személyiség, autonómiájuk kibontakoztatása során a harmonikus fejlődés garantálása.

Hogyan tudjuk ezt az értéket képviselni?

- A gyermekek fejlődéséhez biztosítjuk a testi, az érzelmi és az érzelmi fejlesztés közötti egyensúlyt, s a harmonikus fejlesztéshez biztosítjuk a személyi feltételeket.
- A felnőttek rendelkeznek olyan attitűddel, amely elősegíti:
  - az összehangolt, nyugodt nevelőmunkát,
  - jellemző rájuk a nagyfokú gyermekszeretet, a szociális érzékenység,
  - empátiakészség és hitelesség,
  - a kölcsönös megértésen alapuló összhang a felnőtt- gyermek, felnőtt- felnőtt közötti kapcsolatban.
- Az óvoda tárgyi környezete tükrözze a harmóniára törekvést,
- Az óvoda biztosítja a gyermekek neveléséhez a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható környezetet, valamint a gyermekeknek megfelelő napirendet, hetirendet.

3.1.3. Az óvodások egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevétele

Az egyéni és életkori sajátosságokat figyelembe vevő óvodai gyakorlat kialakításához elengedhetetlen a fejlődéslélektani és pedagógiai kutatások eredményeinek alapos ismerete, életkoronként és életkori szakaszonként egyaránt.

Tudnunk szükséges, hogy az életkori sajátosságok az egyes életkori szakaszokban a gyermekek átlagára jellemző tipikus vonások, tulajdonságok, amelyek a gyermek értelmi, érzelmi folyamataiban, gondolkodásában, magatartásában nyilvánulnak meg.

A legfontosabb feladatunk a gyermekek megismerése, hiszen a fejlesztés csak az egyéni

szükségletek, képességek ismeretében valósítható meg.

Nevelési célelemünk tehát a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak a megfelelő óvoda működtetése.

Óvodánk az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően biztosítja:

- a gyermek, napi több órás mozgásigényét,
- a gyermekek érzelmi vezéreltsége miatt igényelt érzelem gazdag, családi, sürgetésmentes óvodai életét,
- egyéni bánásmód érvényesülését
- a gyermekek napi több órán át tartó szabad játéktevékenységét,
- a játék, tanulás tartalmát, formáját, eszközeit az Alapprogram által deklaráltak figyelembevételével,
- a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére épülő motivációs tevékenykedtetést,
- a fejlesztésekhez nélkülözhetetlen cselekvésekre ösztönző játékos módszereket,
- a bekerülés időszakában az egyéni jellemzők anamnézisben történő rögzítését,
- a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követve, egyéni fejlődési naplóban dokumentálva, elemelve a képességek felmérése után egyénenként meghatározott fejlesztési tartalmat, tervet, a gyermekek kulcskompetenciájának fejlesztését s ehhez hozzárendelt értékelést, értékelést, szükség esetén módosít tervein,
- a beszoktatás időszakában minden gyermekről fejlődést diagnosztizáló anyagot,
- az óvoda humán erőforrásait,
- az óvoda tárgyi feltételeit.

Az óvoda gyermek személyiségfejlesztésében:

- együttműködik a családdal,
- az egyénekre irányuló megfigyeléséről tájékoztatja a szülőket,
- az egyénekre vonatkozó tervezett fejlesztések eredményességéről beszámol a szülőknek,
- a szülőket közös fejlesztésre ösztönzi.

Az óvoda nevelőtestülete a vezetés irányításával közösen kidolgozza, és nyilvántartja:

- a gyermekek anamnézisének dokumentumát,
- a fejlődést diagnosztizáló szempontrendszert, a gyermekek értékelése közös alapelvek és követelmények alapján történik, eredményeket folyamatosan követi, elemzi, szükség esetén korrekciót hajt végre,
- a fejlesztés tartalmát, értékelést a gyermekek képességterületei szerint, eszközeit, eredményességét rögzítő szakanyagot,
- az elemzés, értékelés, fejlesztés az adatok, és tények alapján tervezetten és objektíven történik,
- tények adatok alapján az eredményességgel összefüggő erősségeket, fejleszthető területeket azonosítja,
- a szülőkkel történő egyéni beszélgetések rendszerét.

Az óvoda nevelőtestülete a mérés, értékelés, elemzés rendszert alkalmaz és nyomon követi:

- versenyeredményeket
- online képességmérés eredményeit egyéni, csoport, intézményi szinten
- nevelési és tanítási célrendszeréhez kapcsolódó kiemelt eredményességmutatókat
- neveltségi szint mérését
- szociometria mérését
- elégedettségmérés eredményeit

- a kiemelt nevelési céljaihoz kapcsolódó eredmények alakulásának elemzését.

Ellenőrzési rendszerében alapelvek:

Olyan tanulási környezetet alakít ki, ahol az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a tanulási folyamatot támogató rend jellemzi (mindenki által ismert és betartott szabályok betartatása)

- A beszámolókból és az intézményi önértékelésben a pedagógusok a feladataik megvalósításáról, alapelvek és a feladatok megvalósításának eredményeiről, különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására értékeli nevelőmunkájukat és az óvoda eredményeit,
- Mérés eredményeire és év végi beszámolók megállapításaira épül a következő év nevelési feladatainak tervezése,
- A beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez,
- Az intézmény vezetése – a pedagógiai programban meghatározottak szerint – számon kéri a gyermeki fejlődési ütemét, teljesítmények pontos ismeretét, feldolgozását és nyomon követését is fejlődés eredmények javítására helyezi a hangsúlyt,
- A munkaközösségek bevonásával történik a pedagógiai folyamatok megvalósításának ellenőrzése, értékelése.

Belső ellenőrzési intézményi önértékelés folyamata:

Az intézmény az önértékelés során azt vizsgálja, hogyan tudott megfelelni saját céljainak, azok megvalósításában hol tart.

Az óvoda belső ellenőrzési rendszere átfogja az óvodai és egységes óvoda-bölcsődei nevelőmunka egészét.

Feladata:

- Segítse elő, kövesse nyomon az intézményben folyó nevelő munka eredményességét, hatékonyságát, fogja át a nevelőmunka egészét célok megvalósulását
- Az elvégzett feladatok rendszeres ellenőrzése, értékelése, visszacsatolás, értékelés elengedhetetlen a hatékony munkavégzéshez.
- Az ellenőrzések eredményeinek elemzése, értékelése, felhasználása ismertetekben, erre alapozva az érintett pedagógus vezetővel egyeztetve ellenőrzések fejlesztendő területek) egyéni önfejlesztési tervet készít. szükséges feladatokat ütemezi és végrehajtja.

3.2. Speciális célok, részcélok

Az ágazati irányítás által meghatározott részcélok

3.2.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek óvodai nevelésének elvei, célja

Korai felismerés és fejlesztés az inkluzív pedagógia szellemében.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelésén belül az alábbi gyermekek nevelését vállalta óvodánk: aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján nyhe értelmi, fogyatékossgal, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, hallássérült gyermek integrált óvodai nevelése.

Célunk: sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeinek figyelembe vételével annak biztosítása, hogy gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez, a családi nevelés segítségével.

Biztosítani szükséges:

- a különbözőséget elfogadó, eredményeket értékelő személyi, tárgyi környezetet, segédeszközöket, sajátos nevelési igény szerinti környezetet,
- a fejlesztésükhöz szükséges fejlesztést és vizsgálatot a speciális szakember háttérrel.
- az alkalmazkodó képességük, az akaraterejük, önállóságuk kialakulásához szükséges motivációs bázist, a fejlesztésnek megfelelő gyógyító terápiát,
- pedagógusok számára a megfelelő információk biztosítása,
- a pedagógusok részvételének vezetői támogatását az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken,
- az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segítségével.

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

- Tehetségsegítő tevékenységünk kiterjed a tehetségígéretes gyermekek azonosítására, tehetséggondozásra (tehetségsoportokban, műhelyekben).
- Szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőséget segítő tevékenység, integrációs felkészítés és óvodai fejlesztő program

3.3. Kiemelt cél

Pedagógiai programunkat átszövi a néphagyomány ápolás és a környezet tevékeny megismerésére való nevelés.

Cél :

- A gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszköztárával.
- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- A gyermekben alapozódnak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.

4. Az óvodai nevelés feladatai

A cél elérése érdekében az óvodai nevelés feladata: az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- anyanyelvi , értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvoda pedagógus odafigyel:

- a gyermek sajátos egyéni szükségleteinek felismerésére,
- a felismert szükségletek kielégítésére,
- szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein

Az óvodáskorú gyermek szükségletei:

- mozgásigény, egyéb biológiai, fiziológiai szükségletek,
- érzelmi biztonság iránti szükséglet,
- szeretet iránti vágy,
- szociális szükségletek (társigény, barátság),
- dicséret, elismerés iránti szükséglet,
- kíváncsiság, tudásvágy,
- esztétikum iránti szükséglet,
- alkotásvágy, felfedezés iránti vágy,
- önmegvalósítás vágya, önkifejezés vágya, szabadság iránti vágy .

4.1. Az egészséges életmód alakítása

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.

Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő.

Órizd szüleid egészségét! – mert a múlton épül fel a jelen és a jövő.”

(Bárczi Gusztáv)

Az egészséges nevelés célja:

Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése:

A gyermek testi-lelki egészségének biztosítása, a komfortérzet kielégítése, a testi-lelki harmónia megteremtése, a gyermekek egészségi állapotának pozitív irányú fejlődése,

- rendszeres egészségfejlesztő tevékenységek biztosításával a testi-lelki-szellemi jóllét, egészség, egészségi állapot hatékonyan fejlesztése a szülők-és gyermekek aktív részvételével
- Jó kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel,
- Családi szokásokat figyelembevevő életritmus, az egészséges életvitel alakítása.

Feladata:

- a gyermek egészséghez, biztonságához való jogainak érvényesítése tervezett egészségfejlesztési tevékenységekkel
- a gyermek gondozása testi-lelki szükségleteinek kielégítése,
- a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságainak figyelembevétele
- mozgásigény kielégítése,
- harmonikus, az összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a testi képességének fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, egészséges életmód, a testápolás, az étkezés különösen a magas cukortartalmú ételek és italok magas só-és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges - és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban, tevékenységeiben,
- rendezvényeken gyermek zajvédelmére kiemelt hangsúly helyezése,

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- biztos szokásrendszer kialakítása.

Területei:

- A gyermek testi gondozása, testi szükségletek kielégítése, a testi épség védelme,
- gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlesztés,
- Az egészséges életmód alakítása (személyi és környezeti higiénia, mozgásos életmód, egészséges táplálkozás, kulturált étkezés),
- Egészséges környezet biztosítása (az udvar, az óvoda épülete, csoportszobák, mosdó, öltöző és egyéb helységek),
- Szocializáció és szociális érzékenység fejlesztése
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.

Sikerkritériumok

Önállóan használja a WC-t.

Vigyáz a mosdó rendjére.

Önállóan mos kezet, használja a körömkéfé.

Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja

Szükség szerint használ zsebkendőt.

Ügyel az étkező asztal esztétikus rendjére.

Helyesen használja az evőeszközöket.

Mozgása harmonikus, összerendezett

Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás.

Helyesen, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja.

4.1.1. Egészségnevelési elvek

Gondozás:

A gondozás az óvodai nevelőmunkát megalapozó tevékenység.

Magában foglalja:

- a testi nevelést,
- a személyi tisztaságot,
- a környezeti tisztaság megteremtését,
- a higiénés magatartásra szoktatást,
- a szervezet betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását,
- az egészséges táplálkozásra történő nevelést a testi képességek (erő, állóképesség, ügyesség, gyorsaság) fejlesztését.

A gondozásai feladatok végzésének megvalósításnak elősegítése (pedagógus feladatai):

- az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása,
- a veszélyforrások minimálisra csökkentése,
- az óvodai életritmus, napirend helyes kialakítása,
- egészségnevelési elvek érvényesítése

Az óvodai csoportokban leginkább azt kell biztosítani, hogy:

- a gyermekek kellemes, jó légkörben,
- várakozás nélkül – szükségleteiknek megfelelően végezhessek:

- a tisztálkodással, WC használatával, az öltözködéssel, étkezéssel kapcsolatos teendőiket.

Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás esetében is érvényesül.

A környezeti tényezők, a felnőttel való szeretetteljes kapcsolat segíti az örökletes adottságok kibontakozását.

A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez.

A gondozási tevékenység bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt mintát ad (szülő, óvodapedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, amelyek egy része az óvodai élet végére szükségletté válhat.

Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben a gyermek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségét minden esetben vegye figyelembe az óvodapedagógus és a dajka. Kapcsolatukat pozitív attitűd érzelmi töltés jellemezze. Ne kudarcként élménye kapcsolódjon a tevékenységekhez.

Programunkban minden tevékenységet tudatos, pontos szóbeli megerősítés kísérjen.

A gondozást részletesebben minden óvodapedagógus a saját csoportnaplójában, a csoportja fejlettségi szintjének megfelelően tervezi meg.

Étkezés

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásai vannak.

Feladataink:

- A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával kezeljék a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására.
- A gyermekek folyadékigényét az egész nap folyamán biztosítani kell.
- Magas cukortartalmú ételek és italok magas só-és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése).
- Az otthon kialakult helyes étkezési szokások épüljenek be a helyi szokásrendszerbe.
- A gyermekek fejlettségüknek megfelelően használják az evőeszközöket, és segítsük őket ezek rendszeres, helyes használatára.

Testápolás, személyi higiénia nevelés

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

Minél fiatalabbak a gyermekek, annál nagyobb szükség van a felnőttek közreműködésére.

Az óvodai életszervezés lehetőséget biztosít, hogy a gyermekek egyéni szükségleteit a nap bármely szakaszában igényeiknek megfelelően végezzék (fogmosás, hajápolás, orr tisztántartása, WC – használat).

Öltözködés

A gyermekek öltözete célszerű, az óvodai élettel összhangban legyen. A komfortérzet biztosítása érdekében a szülőknél érjük el, hogy az öltözet ne gátolja a szabad mozgásban, tevékenységben a gyermeket (váltó ruha, kényelmes benti cipő, biztonságos, kényelmes tornafelszerelés, pizsama használata).

Mozgás

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. Elősegíti a harmonikus

testi – lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Egész nap folyamán a csoportszobában, az udvaron biztosítjuk a gyermek spontán, önindította mozgásához szükséges eszközöket. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük.

A napi prevenciós fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében, korrekciójában.

A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk. A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös idő, zuhogó eső, erősen szeles időjárás).

A füves udvarrészeken, műfüves pályán végzett labdajátékokkal, kocogásokkal, futásokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozoghassanak, melyet a környezeti nevelési elvek érvényesítése szolgál.

A helyi körülmények ellensúlyozására a gyermekeknek egyre több kirándulást szervezünk a szabadban (erdő- erdőszél, vízpart, mező, vadas park stb.)

Fontosnak tartjuk a gyermekbalesetek megelőzését. A napirendben fő hangsúlyt fektetünk a szabadban történő mozgásra, játékokra, levegőzésre.

Jó idő esetén a mindennapos mozgást és mozgás tevékenységet az udvaron tartjuk. Mindezt az udvar mozgásteret, felszereltsége is megfelelően biztosítja.

Sikerkritérium

1. Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
2. Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
3. Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
4. Tud ütemtartással járni.
5. Tud helyben labdát vezetni.
6. Tud egykezes felsődobással célba dobni.
7. Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
8. Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
9. Tud néhány mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül játszani.
10. Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.

Pihenés, alvás (Védett idő: 13,15 – 14,30-ig)

A pihenés az óvodáskorú gyermekek napirendjében nagyon fontos szerepet kap. Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkört biztosítunk. A gyermekek alvási szokásait tiszteletben kell tartani. A felnőtt a gyermek komfortérzetét kényelmes fekvőhellyel, ruházattal, folyamatos légcserével biztosítsa. A felnőtt a gyermek alvási igényét vegye figyelembe (legalább 1 óra) és biztosítsa a csendes, halk tevékenységet az ébren lévők számára.

4.1.2. Egészségvédő, fejlesztő program

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megvalósításával segítjük elő a gyermek egészségének megóvását.

Ezen túlmenően a gyermekek egészségének megóvása érdekében fontos a környezet rendszeres és higiénikus tartása, folyamatos levegőcsere, a helyiségekben minél több zöldnövény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása. A családok szokásait figyelembe véve és azt tapintatosan, tudatosan formálva, a gyermekek a nap folyamán minél több időt töltsenek a szabadban, a friss levegőn. Az óvónő vegye figyelembe a gyermekek közötti egyéni különbségeket és egészségi állapotukat. Ennek ismeretében szervezze az egyes évszakokban a különböző tevékenységeket. Mivel a gyermekek szenzomotoros koordinációjának fejlettsége különböző, ezért az óvónő állandóan kísérje figyelemmel játékaikat a baleset megelőzése érdekében.

A folyamatosan ellenőrzött, karbantartott udvari játékeszközökön a gyermekek minél többet mozoghassanak, így mozgásuk egyre biztonságosabbá válik és csökken a balesetveszély.

Az évszakoknak megfelelően az óvónő tudatosan használja ki a levegő, víz, napfény együtteskedező hatását. Tervezett rendszerességgel kerül sor a védőnői, orvosi ellenőrzésre. A fentiek megvalósítása hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez, így kialakulhat az igény a későbbi egészséges életvitelre.

Egyéb egészségvédő szokások kialakítása

- Rendszeres testmozgásra szoktatás (mindennapos testnevelés)
- Gyermeknap a szabadban – mozgásos programokkal
- Mindennapos levegőzés az udvaron
- Minél több szabadban töltött program: séták, kirándulások
- Természetvédő magatartás, szokások kialakítása: szemégyűjtés, védett növények és állatok megismertetése, védelme.
- A szülők bevonása az egészségnevelési és sport programjainkba
- Egészséges környezet biztosítása
- Speciális ellátása biztosítása szükség esetén 1-es típusú diabétesszel élő gyermek megfelelő, szakszerű ellátása

Mentál higiéné az óvodában

„Szent kincs a gyermek teste - lelke, szeretni kell azt melegen és fölnevelni féltő gonddal, hogy tiszta, jó erős legyen.”

A mentálhigiéné szemlélet, attitűd, az embernek önmagával, személyiségével, lelki és testi egészségével kapcsolatos beállítódása. Nevezetesen az, hogy értéknek tekinti önmagát a személyiséget, a saját egészségét, jó pszichés állapotát.

Az óvodai mentál higiéné, a testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja:

- az egyéni és az életkori sajátosságokat figyelembe véve lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést,
- viselkedési szokások formálása
- a viselkedési problémák, devián viselkedésforma felismerése, szükséges szakemberrel együttműködés

- a testi-lelki és szociális fejlődést, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a gyermeknek a környezetéhez történő alkalmazkodását,
- és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére
- felkészítsük őket és megoldási stratégiákat adjunk a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljunk a személyiséget érő változásokra

Központi kategóriának tekintjük a szocializáció gyakorlását és a differenciált személyiségfejlesztést.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelése)
- a stresszhatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségnek kérése.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak, azok tervezésének, értékelésének, amelyek különösen az alábbiakra terjednek ki:

- az egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a
- szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- bántalmazás, erőszak megelőzése,
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné

A bántalmazás, erőszak megelőzése:

Elhanyagolás (fizikai, érzelmi), gyermekbántalmazás (fizikai, érzelmi), amely veszélyt jelent egészségi állapotára.

Alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében:

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- a szülőkkel szoros kapcsolattartás során felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása
- az agresszió minden formájának feloldása, elítélése, befolyásolása, a szülői fórumok a témakörben
- közlekedési ismeret adó játékos tevékenységek szervezése
- rendőrség által szervezett bűnmegelőzési programok szervezése
- veszélyhelyzetek elkerülését segítő történetek, szituációs játékok beépítése a mindennapokban.

A balesetek, megelőzését szolgálja az alábbi – minden nevelési év kezdetén biztosított – feltételrendszer:

- az intézmény veszélyforrásainak megszüntetése,
- a balesetvédelmi oktatás a gyermekek részére, amelyben a gyermekekkel ismertetjük a baleset elkerülése érdekében kötelezően betartandó szabályokat,
- az udvar játékeinak átvizsgálása balesetvédelmi szempontból,
- az óvodapedagógusok részére balesetvédelmi és munkavédelmi oktatás,
- a gyermek által használt eszközök biztonságos elhelyezése.

A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérésével elsőrendű feladatunk a gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés, amely magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megővésére is neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Különböző szervek eltérő működéséből adódó, testi, fizikai tüneteket okozó állapotok. . Az ezekben a betegségekben szenvedő gyermekek a Diabetológiai, Endokrinológiai, Gasztroenterológiai, Gyermekideggyógyászati, Gyermekneurológiai kezelések szükségeseek. A leggyakrabban előforduló gyermekpszichiátriai kórképek: Szeparációs szorongásos zavar, Szelektív mutizmus ,fóbiák ,szociális szorongásos zavar

Célunk: esélyegyenlőség, szocializáció

Nevelési módszereink:

- elfogadó, megértő, támogató környezet létrehozása
- Gordon módszer
- kommunikációs gátak kerülése

Az óvodai nevelés során fokozott figyelmet fordítunk a diabetesszel élő és fokozott kockázató allergiás betegségekkel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére

Az óvoda a gyermek képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján speciális ellátási eljárásrendet alkalmaz. Szükség esetén a vércukorszint szükség szerinti mérését és orvosi előírás alapján az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását vállalja

4.1.3. Gyermeknevelési elvek

Célja:

- a környezettudatos magatartás megalapozása
- környezet védelmének megővése
- fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása

A környezeti nevelés céljainak, feladatainak megvalósítását elősegíti az a tény, hogy óvodánk elhelyezkedése, természeti környezete különleges adottságokat, jellegzetességeket, értékeket nyújt felfedezésre. Fontos, hogy ezeket a környezeti, természeti értékeket építsük be a tevékenységekbe, tervezésbe, értékeléseinkbe, ellenőrzéseinkbe.

Feladatunk:

- a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása.

Tevékenységeink:

- a rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése, értékőrzés, természetvédelmi feladatok,
- jeles zöld napok megünneplése,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában,
- környezettudatos életmód elemeinek szocializációja, óvoda környezet közös megóvás,
- személyes higiéné elsajátítás,
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
- egészséges táplálkozás megismerése (egészségnapok,- hetek),
- növények,termések megismerése,felhasználási lehetőségeinek megismertetése,kertgondozás
- zöld hulladék újrahasznosítása, komposztálás, gyógynövénytermesztés,
- takarékoság (víz, áram) a pedagógusok példamutatása,
- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása,
- az egyes tevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek kihasználása,
- nevelőmunka (környezeti és egészségnevelési témák),
- környezetvédelmi, egészségvédelmi programokba bekapcsolódás,
- pályázatokon, vetélkedőkön részvétel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A szabadban végzett változatos tevékenységek által a gyermekek kiegyensúlyozottá, edzetté, testileg és szellemileg teherbíróvá válik. (felkészült az iskolára).
- Megtanulnak, alkalmazkodni a körülményekhez, megfelelően mozogni, tájékozódni.
- Igényükké válik a rendszeres testmozgás, mozgásuk harmonikus és összerendezett
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, tudnak „rácsodálkozni” a természetre.
- Szeretik és igénylik a tisztaságot (eltakarítják a szemetet).
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket,
- Vannak ismereteik a betegségek megelőzéséről.
- Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban a normakövetés megjelenik.
- Készség szinten használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa), és a környezet tisztán- tartására szolgáló eszközöket (pl. lábtörlő).
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rágni, asztal rendjére vigyázni, csendben étkezni).
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes táplálkozási és higiéniai szokások beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.
- Terembe lépéskor hangosan köszönnek a felnőtteknek és társaiknak, köszönési formákat használják.
- Figyelmesen közlekednek.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, állandó értékrendet adó, derűs, kiegyensúlyozott családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő- és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok erősítése érdekében. Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én- tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek önellenőrzésre, önértékelésre alkalmas munkaformák, módszerek alkalmazásával.
- Neveljük a gyermeket annak elfogadására, megértésére, tiszteletben tartására hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló helyzetek teremtése, tevékenységek gyakorlása. közösségi kapcsolatokat erősítő módszerek alkalmazása óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat alakítása, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az érzelmi intelligencia megalapozása a szociális képességek – alkalmazkodás, empátiakészség, tolerancia – kifejlesztésével. .
- Segítsük a gyermeket, nyitottságukra építve, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Tudjanak rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának, kommunikációja és viselkedése modell értékű legyen a gyermeki magatartás alakulása szempontjából.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködés a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára, beilleszkedés támogatása.

4.2.1. Bátorító nevelés

Fogalma: a bátorító nevelés az individuál- pszichológia rendszerére alapozott pedagógiai irányzat

Alapvetései:

- Az ember közösségi lény
- A személyiséget egységes egészként kezeli
- A bátorító pedagógiai megtanulható, módszerei elsajátíthatók

A bátorító nevelés alapelveit figyelembevéve változatos módszerek alkalmazása:

- Megismerni és megérteni a gyermeket, magatartását és azt a környezetet, amiben megjelenik az a viselkedés.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden

gyermek hibázhat mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagáljuk.
- Érteni a lényegét, nem csak azt, hogy mit csinál, hanem azt is, hogy mi a magatartásmód célja.
- Minden ezzel összefüggésben lévő lényeges és lényegtelen magatartást regisztrálni.
- Figyelni az ismétlődő magatartásbeli sémákra.
- Figyelembe venni a gyermek fejlettségét.
- Figyelembe venni, hogy a magatartás nem csak reakció, hanem ezzel helyet teremt magának a világban is.
- Analizálni kell a látottakat.

4.2.1. A közösségi nevelés az óvodában

Az óvodapedagógus feladata:

- barátságos légkör, otthonos életkörülmények megszervezése,
- kompromisszumos megoldásra ösztönzés a konfliktusok megoldásában.
- erkölcsi normák megfogalmazása
- páros-és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása
- csoport életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a tevékenységek megtervezése,
- a fő nevelési feladatok kitűzése, melyeket a tevékenységeken keresztül valósít meg/ időkeret, feltételek/
- féléves nevelési tervben– negyedévre, hónapra – hétre lebontva határozza meg a tevékenységet, célját, feladatát. A tervek rugalmasak, a fejlődést követik, megvalósítást értékelik csoportnaplóban.

A közösségi élet és magatartás szokásait az egyéni bánásmóddal, az egyéni kapcsolat szélesítésével alakítjuk. A szocializáció szempontjából kiemelt jelentőségű a társas együttműködés, sokszínű közös játékkal, tevékenységgel, közös élménnyel, ünnepléssel és hagyományokkal. A közös csoportszobai – udvari játékok és munka során az együttműködésre, egymás segítésére, a társak iránti türelem erősítésére, a másság elfogadására irányul nevelésünk. Kialakulnak az erkölcsi normák, tulajdonságok.

A közös kirándulások, ünnepek, rendezvények, bábozás, dramatizálás, versenyjátékok, népi dalos játékok örömszerzést nyújtanak, érzelmi töltést adnak.

A gyermek – felnőtt kapcsolatban jelen van a segítségadás, a felnőtt biztonságnyújtása, védelme. A közösségi nevelés folyamán érvényesül az óvónői modellnyújtás, a tolerancia és az empátia. Értelmes szeretettel az értelmes fegyelem is.

Boldogságóra programa Pozitív pszichológia módszerein alapul. Székhelyintézmény Örökös Boldog óvodaként érvényesíti a személetet.

Célja :

A gyermekek csoportosan és egyénileg is ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva hozzájárulunk a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

Feladat:

- Olyan játékos, derűs, élménygazdag tevékenységek,

„Boldogságórák”biztosítása, melyekben megtapasztalják az emberi értékeket: felelősség, együttműködés, tisztelet, őszinteség, türelem, empátia.

- A gyermek pozitív viselkedésének elősegítése, hatékony fegyelem alakítása.
- Optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.

Boldogságórák célja: olyan lehetőséget, utat mutasson a gyermekeknek, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal.

A Boldogságórák lehetőséget adnak a gyermekek számára, hogy megtanulják, hogyan fejezzék ki érzelmeiket, hogyan tudnák boldogabbá tenni magukat, ezáltal játékosan fejlődjön az érzelmi képességük.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Témakörök :

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Gyakorisága:

Csoportokban rendszeresen (heti szinten) a program játékos feladatainak alkalmazása. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását..

A gyermekek megtapasztalják az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldásának lehetőségeit, pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségeket. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák hatékonyabb kezelésére.

Várható eredmény:

- Kialakul problémamegoldó képességük, megismerik a pozitív döntést és hatásait társas kapcsolatokra. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére
- Optimista, magabiztos és kitartó óvodások, akik észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot.
- Boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező, pozitív értékek segítségével érvényesülő iskolássá, majd felnőtté válnak.
- A program jeles napjai beépülnek az óvodai nevelés gyakorlatába.

Sikerkritériumok:

A gyermek

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez, tisztelettudó.
- Igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását, elfogadja a szabályokat.

- A játékszereken megosztózik társaival.
- Segíti társait a tevékenységekben, figyelmes,előzékeny mások iránt
- Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait, elfogadja a metakommunikatív jelzéseket.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel, udvariasan fogadja.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál. .
- Önállóan köszön, kér, udvariasan megszólít.
- Érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket,elfogadja társai különbözőségét,társai ötleteit.
- Konfliktushelyzeteket önállóan oldja meg, bizonyos helyzetekben előtérbe helyezi társai érdekeit, kompromisszumképes együttműködik csoporttársaival.
- Örül társai és a csoport sikerének.

4.3.anyanyelvi, értelmi, fejlesztés, és nevelés megvalósítása

4.3.1.Értelmi fejlesztés

A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységi formák célnak megfelelő módszerek alkalmazásával biztosításával teremtjük meg a szellemi fejlődés feltételeit.

Feladat

Csoportos tevékenységek alkalmával is a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve változatos tevékenységek biztosításával, megfelelő módszerek tapasztalatok nyújtása a természeti és társadalmi környezetből.

Az óvodai nevelés módszereinek segítségével a gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek kognitív képességei.

- Valóság-hű észlelés fejlesztése,
- Figyelem-összpontosításra való képességének erősítése,
- Gazdag képzeleti működésének mélyítése,
- Reprodukív emlékezetének gazdagítása,
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodásának fejlesztése,
- Fogalmi gondolkodásának alakítása.

Kiemelt feladat

- A gyermekek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- A gyermekek meghallgatása
- A gyermekek kérdéseinek támogatása, válaszok igénylésére figyelmet fordítani
- gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása
- Értelmi képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség
- Értelmi képességek, különösen a kreativitás és képzelet fejlődését elősegítő környezet biztosítása.

4.3.2. Anyanyelvi nevelés

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelvi és a kommunikációs nevelés. Az anyanyelvi – kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelő munka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában.

Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása –beszélő környezettel, gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek közötti folyamatos információcsere, együttműködés biztosításával, helyes mintaadással, és szabálykövetéssel az óvodai nevelői tevékenység egészében jelen van, kiemelt feladat.

Célja:

Az anyanyelvi nevelésnél a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazásának fejlesztése.

A gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértése fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal, spontán beszédhelyzetekkel.

Feladat:

- képessé tenni a gyermekeket a feljük áramló verbális- és metakommunikációs információk befogadására, megértésére,
- beszédészlelés,
- beszédértés,
- beszédprodukciónak megfelelő fejlődésének elősegítése, az esetleges hiányosságok, sérülések felismerése, a hátrányok leküzdése, megfelelő szakemberhez történő irányítása – logopédus. Kiemelt szerepet kap az óvodapedagógus példamutató kommunikációja, beszéde, szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása. Ez a legfőbb biztosítéka a műveltségi és tárgyi tartalmak közvetítésének, helyes viselkedési normák cselekvések, együttműködési lehetőségek megismerésének, az óvodáskorú gyermek személyiségfejlesztésének.

Alapelveink:

- reális szituációnak megfelelő egyértelmű megfogalmazással, példamutató nyelvhelyességgel, megfelelő artikulációval beszéljünk, értékeljünk,
- hangos beszéd / rendetlenkedésre, fegyelmetlenségre ösztönző beszéd/ kerülése,
- mondanivalónk hiteles és elfogadható legyen,
- oldott, beszédes légkör megteremtése, idő biztosítása,
- a gyermek gondolatközlésére való teljes odafigyelés,
- zsargonyszavak helyett a megfelelő illemszavak használatának példája álljon,
- differenciált foglalkozás a nyelvi hátrányos helyzetű és kiemelkedően fejlett gyermekekkel ,
- beszédképességünk és beszédműveltségünk folyamatos fejlesztése. (legfőbb munkaeszközünk az élőszó, beszéd),
- kommunikációs helyzetek teremtése (szituációs játékok, monológikus beszédhelyzetek),
- feladat a gyermek beszédészlelésének, beszédmegértésének minőségi vizsgálata, megismerése és fejlesztése.
- Kárpátmedencei külföldi magyar nyelvű intézményeivel kapcsolattartás, külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítés, szakmai kapcsolat fenntartása a Baktalórántháza városi külföldi testvértelepüléseinek óvodái intézményeivel

5. Az óvodai élet megszervezése

5.1. A gyermekcsoportok szervezésének elvei

Folytatva az eddig kialakult hagyományt, a heterogén csoportok szervezését kívánjuk előtérbe helyezni, de lehetőséget biztosítunk homogén, illetve részben osztott csoport létrehozására, ha a szülői igények és a beiratkozott gyermekek életkora és létszáma lehetővé teszi.

A heterogén életkorú csoportok

- A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követését az iskolai élet megkezdéséig így látjuk biztosítottnak.
- Rugalmas iskolakezdés esetén nem szükséges csoportot váltani.
- A szülők igényeinek figyelembe vétele, a testvérgyermekek, ismerősök egy csoportba való elhelyezése.
- A szocializáció vegyes korcsoport esetében még fokozottabban valósul meg.
- Jobban képesek tolerálni a másságot.
- A kisebbek képességeihez mérten hamarabb bekapcsolódnak a nagyobbak tevékenységébe, újdonságokat, érdekességeket tartalmazó információkat hallgathatnak.
- Biztosítva van a gyermeknek az a joga, hogy képességeihez mérten egyéni ütemben fejlődhessen.
- Az egyéni bánásmódra, differenciált fejlesztésre optimális lehetőséget biztosíthatunk.
- A csoport életkori összetételénél, összeállításánál figyelembe vesszük a módszertani ajánlást. A heterogén életkorú csoportok kialakításánál figyelembe vesszük az életkori arányokat, ehhez alakítjuk a csoportszoba elrendezését, a játékeszközök kiválasztását.

5.2. A gyermekek napirendje

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A helyes életritmus, a folyamatos napirend kialakítása a tevékenységek ritmikus változásával történik.

Napirendünk során a gyermekek testi, lelki szükségleteiket bármikor kielégíthetik. A napirend rugalmas keretei lehetővé teszik, hogy a gyermekek szabadon- a szabályok belsővé válásával – döntsenek a tevékenységük megválasztásában.

A megtervezett napi, heti ritmus szerinti tevékenységek, a napról-napra, hétről-hétre való ismétlődés egyfajta állandóságával biztonságot nyújtanak a gyermekeknek.

Napirendünkben a játék meghatározó tevékenység, a legtöbb időt erre fordítjuk. Kiemelt szerepet kap még a mozgás és szabadban tartózkodás.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Állandó és meghatározott az étkezések és hozzájuk kapcsolódó gondozási feladatok elvégzésére biztosított idő (szociokulturális- és helyi adottságok figyelembevételével).

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a heterogén életkorú csoport sajátosságait, és folyamatos, rugalmas életszervezést alakítottunk ki. Az állandóan ismétlődő tevékenységek megteremtik az érzelmi biztonságot és rugalmasságukkal megfelelő időkeretet biztosítanak.

Az óvodai életrend megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki (vallási-, nemzetiségi-,) jogokat, figyelembe vesszük a napi élet megszervezésénél a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program alkalmazásakor a gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük alapul. Ebből következik, hogy a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítania, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

Szülői igény szerint hitoktatás.

Napirend szeptember 1. – május 31.

6/6.30.)– 7.30.Összevont gyülekezés, játék

7.30. – 12.00 Játék, egyéb szabadon választott tevékenység

Gondozási, testápolási teendők elvégzése folyamatos tízórai

Komplex tevékenység, játékos tanulás, Egyéni képesség fejlesztés

Mozgásos játékok

Játék, séta a szabadban

12.00. – 13.30.Előkészület ebédhez, ebéd, testápolás, pihenés előkészítése,

13.30 -15.00. Aktív, (14.30.)passzív pihenés

15.00. - 17.00 Ébredés, testápolás, , uzsonna

Játék, egyéni és mikrocsoportos kezdeményezett foglalkozások

Napi rend június 1. – augusztus 31.

6/6.30 – 7.30. Összevont gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység

7.30.– 12.00. levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység,

Folyamatos tízórai, öltözködés,

játék a szabadban, séták, kirándulások,

szabadon választott tevékenység

12.00.- 15.00 Étkezés előkészítése, ebéd, testápolás, pihenés

15.00 - 17.00. Ébredés, testápolás, étkezés előkészítése, uzsonna

Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenységek

5.3. A gyermekek heti rendje

Hetirend elveink

- A hetirend párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezésével szerveződik.
- A hetirend nem napokhoz jelölt tevékenységet jelent, hanem a kultúraátadás témaköreihez csoportosítva, azt körbejárva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.
- Kivételt képez a mozgás (speciális hely-és eszközigeny, tornaterem/szoba beosztása miatt),

ami kötött formában valósul meg heti egy alkalommal.

- Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak, de a napi váltásban való munkavégzés is megoldható a tevékenységek komplex módon történő megvalósításával, a pedagógiai szabadság érvényesítésével.
- A heti tervben tükröződik a fejlesztés folyamata, a tevékenységek tartalmának fokozatos, folyamatos bővítése, kontrollálhatósága és kompenzálhatósága.

ÉLETKOR KÖTETLEN KÖTÖTT

3-4 éves

A külső világ tevékeny megismerése,
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Verselés, mesélés

szabad játékos mozgás (alkalomszerű minden nap)

4-5 éves

A külső világ tevékeny megismerése,
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Verselés, mesélés

szabad, játékos mozgás naponta alkalomszerű

5-6-7 éves

A külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Szokás – szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és nevelőnek egyaránt. Erősíti a két nevelő közötti összhangot, egyező nevelőhatás megteremtését eredményezi.

A szokás – szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az

- egészséges életmód,
- a társas kapcsolatok,
- a játék,
- a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

6. Tevékenységi formák nevelési rendszerünkben

6.1. A játék

Fogalma:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad – képzetársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon,

hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában taglalja.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Cél:

- A gyermekek által szabadon kezdeményezett játék elősegítése,
- Élmények (egyéni és közös) átélésével a gyermekek ötleteinek szabad kibontakoztatása a közösségfejlesztés érdekében,

Játékban rejlő tanulási lehetőségek tudatos kihasználása, tervezése folyamatos lehetőség biztosítása érdekében és szabadon választott, párhuzamosan végezhető tevékenységek gyakorlására, melyek fejlesztik személyiségüket.

Feladat:

- Nyugodt légkör, elegendő idő, hely, és megfelelő kommunikációs tér, szabad választás lehetőségének biztosítása,
- A tartalmas játékhoz, elmélyült tevékenységekhez szükséges eszközök folyamatos biztosítása,
- Közös élmények nyújtása, ezek feldolgozása a játék fejlesztése érdekében,
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban,
- Társas kapcsolatok fejlesztése a játékon keresztül (alkalmazkodó képesség, együttjátszás, baráti kapcsolatok).

A játék szerepe a gyermek fejlődésében

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb a mozgás és a játék látszik óriási dominanciával uralni a gyermek kisgyermekkorai fejlődését.

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. Akár a játék fejlődésének pedagógiai szemléletében, akár a pszichikus funkciók fejlődésének szemléletében gondolkodunk, a játék által követhetővé válik a szenzomotoros, művellet előtti szakaszainak minden lépése.

A szakaszok ismeretén túl a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei.

A játék saját útja más szempontból osztályoz, de mind a szocializációt, mind az értelmi képességek fejlődését egyaránt tükrözi.

Játék az óvodában

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermek esetében az egyéni színek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet és biztosítjuk a szabad játék és a korai tanulás minden feltételét.

A gyermek játéka létforma, fejlődésének alapja. Játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, temperamentumáról, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

A gyermek játéka tehát személyiségének tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is lehet. A fejlesztésnél azonban feltétlenül figyelembe kell vennünk a játék általános sajátosságát, amely szerint a gyermek önként, szabadon választott tevékenysége.

Az óvodában kiemelten érvényesül a szabad játék. A játék jelentőségének az óvoda

napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülnie a gyakorlatban.

A gyermek szabadsága semmiképp nem jelenthet szabadosságot, az óvónő fejlesztő munkája pedig nem jelentheti a gyermek folyamatos „korrepetálását” az erőltetett ismeretközlést.

A 3 – 7 éves gyermekek játékfajtái

- szabadjáték
- gyakorló játék
- szerepjáték
- konstruáló, építő játék
- dramatizálás, bábozás
- barkácsolás
- szabályjáték

A környezet megismerését szolgáló játékok

- Természetjáró – és védő játékok
- Szituációs játékok
- Érzékelő játékok
- Énkép - fejlesztő játékok
- Együttműködést fejlesztő játékok
- Társasjátékok
- Csapatversenyek
- A természet sokszínűségét vizsgáló játékok

A hagyományos játékok eszközeit bővítjük a természet anyagaival, kincseivel. Pl.: homok, víz, kavics, termések, ágak, virágok.

Az évszakok adta lehetőségek kihasználása a játékokban

Őszi játékok: pl. termésgyűjtés, gyümölcsszüret, barkácsolás természetes anyagokból pl. csuhé, csutka, gesztenye, falevél

Téli játékok: pl. szánkózás, szánkóverseny, hófestés, nyomkereső játék a hóban, jégpalota építés – vízfagyasztással

Tavaszi játékok: pl. sárkányeregetés, mozgásos szabályjátékok az udvaron

Nyári játékok: pl. fürdés, pancsolás, játék a sárral, vízzel udvaron babafürdetés.

Különböző néphagyományőrző játékok

A játék irányítás néhány alapelve

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és az igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.
- A játékirányítás az óvodapedagógus részéről nagyfokú felkészültséget igényel. Elmélyült pedagógiai, pszichológiai ismeretekkel kell rendelkeznie. Ez fontos feltétele annak, hogy a játék valóban a személyiségfejlesztés legfontosabb eszköze legyen.

- A megfelelő játékirányításhoz elengedhetetlen a gyermek személyiségének elmélyült ismerete. Ehhez tartozik a családi háttér megismerése, mindazon hatások feltérképezése, amelyek a gyermeket érték óvodába kerülése előtt, illetve folyamatosan érik. Fontos a szülővel való szoros együttműködés kialakítása.

Az óvodapedagógus akkor talál megfelelő alkalmat az egyes játékfajták tervszerű kezdeményezésére, ha érzékeli a csoport, az egyes játszócsoportok játékának hangulatát, elmélyültségét, mozgását. Kezdeményezett foglalkozásokkal ne akarja magához vonni az elmélyülten játszó gyermekeket. Használja ki a játékban rejlő lehetőségeket, de ne erőltesse azokat, természetes módon illeszkedjenek a játéktevékenységekhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyakorlójáték jelenléte már csak egy-egy új játékeszköz megismerését, megtapasztalását szolgálja.
- A szerepjáték domináns, ebben képesek szerepeket vállalni, szerepeket elosztani.
- Elfogadják egymás ötleteit.
- Önállóan megszervezik a játékot, kiválasztják a hozzá szükséges eszközöket, helyet.
- Egy-egy játéktémát képesek több napon át játszani, bővíteni.
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről, egy-egy érdekes szerepről a társuk javára.
- Képesek az adott játékelemekből újat létrehozni, alkotni, és ezt a szerepjátékban fel is használják.
- Képesek bonyolult építményeket alkotni a képzelet segítségével, de adott minta, terv alapján is létrehozhatnak képeket, építményeket, tárgyakat.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a szabályok elfogadására, betartására. A szabályokat önállóan meg tudják fogalmazni, egy-egy szabályjátékot képesek önállóan vezetni.
- Képesek ismert mesék dramatizálására, illetve párbeszédet rögtönzésére is.
- Biztonsággal használnak többféle barkácsszerszámot.
- Barkácsolás keretében tudnak egyszerű bábokat, játékokhoz szükséges kiegészítőket, díszleteket alkotni.

Sikerkritérium

1. Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
2. Játék helyzetben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
3. Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
4. A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
5. A játékhoz készített eszközöket felhasználja további játékaiban.
6. Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
7. Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
8. Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
9. Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
10. A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.

6.2. Verselés, mesélés

„A gyermekek humánus nevelésének nélkülözhetetlen Eszköze a népköltészet: népi mondókák, játékos szövegek, a népdal és a népmese.” (Petrolay Margit)

Célja:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek

csengésével.

A mese - képi és konkrét formában – esetlegesen bábozás, dramatisálás formájában-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A többnyire 3-7 évesek életkori sajátosságaihoz igazodóan népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok ,magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei,meséi klasszikus és kortárs irodalmi művekre, játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezen ritmusok, mozdulatok és szavak egysége, érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak a gyermekeknek.

Feladat:

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a gyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál.

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiség jegyeiknek, biztonságos önkifejezésüknek megalapozása, a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal, dallamosságával, mondatszerkesztésével.

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes közvetítése.
- a magyar gyermekköltészet,a népi dajkai hagyományok alkalmainak felhasználása mindennapos verselésre,mondókázásra
- A 3-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mondókázás, mesélés, verselés, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése és szókincs bővítése az irodalom változatos eszközeivel.
- A kezdeményezéseken könyv nélkül, alvás előtt könyvből is mesélünk, .
- A gyermek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálásával az önkifejezés fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek várják, igénylik a mesehallgatást, szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.
- Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
- Tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
- Beszédfegyelmeük kialakul, gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik.
- Ismerjenek a gyermekek 2-3 romamondókát, 3-4 mesét, 1-2 verset.

Sikerkritérium

- 1.Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- 2.Gondosan bánik a könyvekkel.
- 3.Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- 4.Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- 5.Udvariassági kifejezéseket használ.
- 6.Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hangletése megfelel anyanyelvünk követelményeinek,

minden szófajt használ.

7.Különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.

8.Várja, igényli a mesehallgatást.

9.Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni, végi tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

10.Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését.

11.Minden magán- és mássalhangzót tisztán ejt.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés.”(Kodály Zoltán)

Cél:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása, a gyermekek-zenei ízlésének formálása, zenei anyanyelv kialakulásának megalapozása.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladat:

- Mondókák, énekes játékok megismertetése.
- Népi mondókák, énekes népszokások, hangszerek megismertetése.
- Szép, tiszta, érdelemgazdag éneklés alakítása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, játékos zenei alkotókedvének fejlesztése az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek által.
- A gyermekek zenei, nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal, a környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelésével, utánzásával.
- Az óvodában a környezet hangjának megfigyelése, az ölbeli játékokkal, a népi gyermekdalokkal, az énekléssel, az énekes játékokkal a zenélés örömeinek átélése.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítása.
- A népdalok éneklése, hallgatásával a néptáncok, népi játékok, hagyományok megismerésének, tovább élésének biztosítása.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is, nemzeti identitás fejlesztése.
- Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A képességfejlesztés területei:

Hallásfejlesztés

Elsődleges az éneklési készség fejlesztése az utánzási vágyat alapul véve.

A dalokat hallás után tanítjuk, az ismétlésnek, gyakorlásnak nagy szerepe van. Az óvónő megfelelő hangmagasságát, tiszta éneklését fontosnak tartjuk, mert összefüggésben van az éneklési kedv felkeltésével. A hallásfejlesztés során a környezet zörejeinek és egymás hangjainak felismerését is gyakoroltatjuk.

A halk – hangos, magas-mély felismeréséhez változatos, játékos módszerekkel vezetjük el a gyermekeket.

Ritmusfejlesztés

A ritmus, az egyenletes lüktetés az iskolai írás, olvasás tanulásánál fontos szerepet tölt be. Sokrétű gyakoroltatással, változatos eszközökkel testükön is érzékeltetjük a lüktetést, majd a ritmusmotívumok elsajátítását, a tempót.

Mozgásfejlesztés

Megalapozzuk a későbbi tánclépéseket, egyéni formában segítjük a mozgás összerendezettségét.

Óvodánkban nagy gyakorlata van a néptáncnak, mely a népi játékok felidézése, a hagyományörzés szempontjából is jelentős.

A Forrai Katalin által közvetített gazdag, játékos készség és képességfejlesztő módszerek segítségével tesszük hatékonyá e nevelési területet.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A zenei nevelés által gazdagodik a gyerekek értelmi, zenei, esztétikai világa.
- Örömmel játszanak énekes játékokat.
- Bátran vállalkoznak önálló éneklésre.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Szépen, harmonikusan járnak, mozognak együtt. A játékhoz tartozó mozgásokat és a játékos, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően, egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végzik.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzékenyek a természet és a környezet hangjára.
- Figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.

Sikerkritérium

- 1.Élvezettel hallgat zenét.
- 2.Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- 3.Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- 4.Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- 5.Tud társaival térformákat alakítani.
- 6.A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- 7.Tud élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.
- 8.Felismeri a halk-hangost, és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
- 9.Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tappsal a dalból kiemelni.
- 10.Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kíséni.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

Építés, képalakítás és kézimunka műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való megismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A

gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Cél :

- A rajzolás, mintázás, kézimunka gyakorlása által az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva elősegíteni a gyermek képi- plasztikai kifejezőképességét, komponáló,- térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény – és fantáziavilág gazdagodását.

A tárgyi megismerés során az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és ítéletek alakítása. A szép iránti nyitottságuk, igényességük formálása.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladat:

- a gyermeki alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése,
- a finommotorika, szín- és formaérvék fejlesztése,
- maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására,
- törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, tehetségek bátorítására.
- az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Vizuális tevékenységi formák óvodánkban :

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek minden korcsoportban egyéni és mikrocsoportos formában történnek, de az egész nap folyamán jelen vannak. A témák feldolgozása egy-két hétig tart differenciáltan, így minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk az alkotásra. A színes tevékenységi lehetőségekhez szükséges eszközkészlet az ábrázoló sarokban minden gyermek számára elérhető az egész nap folyamán.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére :

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka a gyermekek kedves, örömteli tevékenységévé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Ismerik az ábrázolási technikákat, azokat képesek önállóan is alkalmazni.
- Ismerik és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, anyagait, azokat biztonsággal választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Örülni tudnak a saját maguk által és a közösen készített alkotásoknak.
- Esztétikai érvék alakul, képesek a szép meglátására a természetben és a tárgyi környezetben.
- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre pontosabb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.

Sikerkritérium

1. Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
2. Képpalkotásában kifejezi gondolatait, érvényeit.
3. Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol.

4. Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
5. Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
6. Téralakításban, építésben másokkal együttműködik.
7. Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
8. Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja.
9. Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megold.
10. Tud különféle technikával képet alkotni, a technikát önállóan rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.

6.5. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, a gyermek sajátja, mely az egész tevékenységrendszer átmozgatója. Jelen van a szabadjátékban, a különböző nevelési területeken, a gondozási, önkiszolgálási tevékenységekben.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

Cél:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, a tervszerű rendszeres mozgással.
- A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása.
- A gyermek és környezeti kapcsolatrendszerének alakítása.
- Motoros képességek, mozgáskészségek, testi, akarat, erkölcsi tulajdonságok és értelmi képességek fejlesztése.
- További cél az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőséget.

Feladat:

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás fejlesztés elvei

- Az egyéni eltérések figyelembevételével a gyermek képességeit optimálisan fejleszteni.
- A képességek a gyermek, játékos élethelyzeteiben, tevékenységében fejlődnek.
- A fejlesztő eljárás során a többoldalú tapasztalatszerzés érvényesül.
- A fejlesztés eredménye függ az egyén motiváltságától, aktivitásától, differenciálásától, erőfeszítésétől, önállóságától.
- A tevékenységet ismételni, gyakorolni kell, - a korrekció, a próbálkozás lehetőségét megadva. Így juttatva sikerhez, mely újabb teljesítésére ösztönözi.

Sikerkritérium

- 1.Mozgáskedvük, mozgásigényük mindennapi életük részévé válik. 2.Testsémájuk kialakul.
- 3.A térbeli tájékozódásuk, térirányi fogalmuk, oldaliságuk kialakul. 4.Mozgásukat irányítani, tempójukat szabályozni tudják.
- 5.A finommotorika fejlettségével felkészülnek az írástanuláshoz.
- 6.Érzékelésük, észlelésük fejlettségével kialakul alak, szín, formaállandóság észlelésük.
- 7.Önfegyelmük, figyelmük, egészséges versenyszellemük, és a társukra való figyelés képessége kialakul.
- 8.A kisméretű tornaszereket biztosan használják.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét olyan tapasztalatok birtokába jut amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz,tájékozódáshoz szükségesek megismeri a szülőföld az ott élő emberek a hazai táj a helyi hagyományok,néphagyományok, szokások,közösséghez való tartozás élményét a nemzeti családi és tárgyi kultúra értékeit megtanulja ezek szeretetét védelmét.

A gyermeki megismerés alapja, az érzékelés, észlelés, a tapasztalás és cselekvés.

Cél

- Az óvodai környezeti nevelés célja és feladata a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése, és megszerettetése az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megláttatása, a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával.

Feladat:

- Mi, a gyermekekkel együtt élő felnőttek, a nap minden percében lássuk meg és vegyük észre a tevékenységek közbeni lehetőségeket.
- Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira, vagy mi biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, mely lehetővé teszi a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok megláttatását, az azokban való tevékeny részvételt.
- Figyeljünk tudatosan a környezet, illetve természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására.
- Az élő és élettelen természeti és társadalmi környezet megismertetése, pozitív érzelmi viszony megalapozása, alakítása, mélyítése.

- A természet iránt érzett felelősségteljes, környezetharmonikus, környezettudatos magatartás, életvitel alakítása, formálása, a fenntartható fejlődés jegyében
- Növénygondozás,-termesztés folyamatainak cselekvésbe ágyazott megismertetése.
- Környezetre figyelő, környezetvédő szokások, jártasságok alakítása, szemlélet kifejezése a gyermekek életkorához, egyéni képességeihez igazodó szinten.
- Gyermekek központú, élményt nyújtó, játékos tapasztalatszerzési és cselekvés lehetőségek biztosítása
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.
- Olyan hagyományok, néphagyományok, jeles Zöld napok beépítése az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá teszi a gyermekek életét. /Takarítási világnap,.Komposztálás világnapja,Kézmosás világnapja,Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Beporzók napjaMadarak és fák napja. ,Méhek világnapja Környezetvédelmi világnap./
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományörző tevékenységekkel.
- Olyan magatartás alakítása, melynek nyomán tudatosan a gyermekben az egészség, az emberi test védelme, a betegségek megelőzése. Továbbá ismerjék a gyógyszerek használatát, a baleset megelőzést (közlekedés, víz, áram, tűz stb.).
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A család és az óvodában dolgozó felnőttek ökológiai szemléletének formálása, szinten tartása. A Kompetencia alapú óvodai programcsomag téma-terv javaslatainak,játéktárának beépítése a tervező munkába (az óvónő egyéni döntése alapján). A Zöld projektek jó gyakorlatai módszertani gyűjtemény tartalmainak használata pedagógiai szabadság elveinek érvényesítésével.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Közvetlen környezetüket ismerik, biztonságérzetük, tájékozódó képességük kialakul.
- Tudják nevüket, születési helyüket és idejüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozásukat, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben, felismerik a napszakokat.
- Megismerik lakóhelyük nevezetességeit, művészeti alkotásokat, ismerik a séta, kirándulás, utazás és kulturális intézményekben való viselkedés, magatartás szokásait.
- Felismerik az öltözködés és időjárás összefüggéseit.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Kialakul fogalomkörük az emberek, állatok, növények, tárgyak világáról, ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását, védelmét.
- Ismerik a közlekedési eszközöket és az alapvető közlekedési szabályokat.

Sikerkritérium

- A gyermekek az alapvető ismereteket (nevük, születésük időpontja, helye, lakcímük, szülők neve, foglalkozása, óvoda neve) 3 éves időintervallumban gondosan kimunkált, aktivizáló módszerek alapján a szülők bevonásával tanulják meg.
- A baktai erdő közelsége lehetőséget ad arra, hogy a környezet változásait megfigyelhessük évszakonkénti séták alkalmával. Ezáltal tanuljanak meg gyönyörködni a természet szépségeiben.

- A társadalmi környezet élménynyújtási lehetőségeit a szülők segítségével lehet megoldani.
- Kirándulásokat szervezünk a környező települések természeti látványosságaihoz (Vadasparkba, a lovastanyára, arborétumába, várkastélyba, tópartra,múzeum)
- „Játsszunk tudományt!” – kísérletező játékokat építünk be a mindennapok tevékenységeibe.
- Sétákat szervezünk a nagycsoportosok számára a közlekedési szabályok megismertetésére és betartására. Ilyen ismeretekhez juttatjuk őket a tűzoltóság, a vasútállomás, az autóbusz állomás látogatásával.
- Megismertetjük a nagycsoportosokat a legismertebb gyógynövényekkel, azok hasznáival.
- Kertgondozás tapasztalatai,ismeretei során természetszerető,-védő,ápoló magatartás kialakul a személyiségükben.
- A kirándulások, látogatások során nagy hangsúlyt fektetünk a viselkedési szabályok betartására, elmélyítésére, valamint azon magatartási szokások kialakításához szükségesek. Kirándulások, látogatások alkalmával kultúráltn viselkedjenek.
- Juttassuk a gyermekeket olyan élményekhez és lehetőségekhez, melyek során alkalmuk nyílik számlálni, összehasonlítani, irányokat megkülönböztetni.

Matematikai nevelés a környezeti nevelés tükrében:

Az óvodás gyerekek matematikai műveltség tartalma nem választható el a környezet megismerésétől, globális matematikai szemlélet.

Az óvodába kerülés kezdetén megismerjük a gyerekek aktivitását, érdeklődését felmérjük képességeiket.

3-4 éves korban is adunk matematikai ismereteket a gyermekeknek, de játékaikba mindennapi tevékenységeikbe ágyazva is használjuk a matematikai fogalmakat.

4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés, amely játékos cselekvés. Ezáltal minden érzékszervüket bevonjuk a tapasztalatszerzésbe, mely egyéni és mikrocsoportos formában egyaránt történhet. Sétáink során is sok tapasztalatot szereznek környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseiről, s térbeli viszonyaikról.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Feladatok:

- Változatos lehetőségeket teremtünk a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzésre.
- Különböző tevékenységeken keresztül élményeket nyújtunk a gyermekek számára, amelyben az érdekességek, a matematikai összefüggések felismerésével fejlesztjük problémamegoldó és igazságkereső gondolkodásukat.
- Többféle megoldási lehetőség kínálás kapcsán fejlesztjük a divergens (szétágazó) gondolkodásukat is.
- Olyan lehetőségeket biztosítunk, amelyben téri és síkbeli tájékozódásuk biztonságosan kifejlődhet.
- Sokféle érzékelésen, észlelésen keresztül fejlesztjük mennyiségfogalmukat.
- Belső motivációjukra építve fejlesztjük egyéni megismerő erőiket, problémaérzékenységüket. A tevékenység tartalmi megvalósítása

4-5 éves korban

A halmazok képzése

- Halmazok összehasonlítása tulajdonságai szerint.
- Halmazok szétválogatása, bontása részhalmazokra.
- Halmazok elemeinek sorbarendezése.
- Halmazok összehasonlítása szabadon vagy irányított összehasonlítás (becsléssel, párosítással, különböző alakok, formák, méretek felismerése, csoportosítása. Alaklítás, formaállandóság

fejlesztése. Térpercepció - térbeli viszonyok fejlesztése

A számfogalom előkészítése

- Mennyiségek összemérése. (magasság, hosszúság, szélesség, vastagság)
- Halmazok összemérése, a több- kevesebb, ugyanannyi fogalmának pontosabbá tétele párosítás segítségével.
- Kisszámok (0,1,2,3) felismerése számlálás nélkül.
- A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyítése párosítás segítségével. Az ugyanannyi előállítás, ugyanannyivá tevés és érzékelése sokféle bontott alakban.
- Tapasztalatok a darabszám változásairól.
- Alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével.
- Sorbarendezett elemek helye a sorban, sorszámok.

Tapasztalatok a geometria körében

- Két – nyolc elemből álló építmények lemásolása ugyanilyen helyzetbe és elforgatva.
- Síkbeli alkotások szabadon, mozaiklapokból.
- Tevékenységek tükörrel: mozgások tükör előtt: közeledés, távolodás, hajlások, kar- és lábmozgások és forgások a tükör előtt. Papírnyírás egy és két tükörhajtással.
- Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban: Irányok azonosítása és megkülönböztetése (alá, fölé, mellé, jobbra, balra, közé, alatt, fölött, mellett) Labirintusban való tájékozódás.

A fejlődés várható eredménye

- Elemi, mennyiségi ismeretei vannak.
- A matematikai összefüggéseket felismerik, matematikai fogalmaik a számosság tekintetében is kialakultak, a tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani nagyság- forma- szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- A gyermek, napi tevékenysége során, beszéd és játék közben is jelenjenek meg a matematikai kifejezések. Pl: névutók, kisebb- nagyobb, több-kevesebb-ugyanannyi).

Sikerkritérium

- A matematikai tapasztalatszerzés folyamatos, többnyire utánzásos, játékos tevékenység, mely egész nap folyamán megjelenik spontán helyzetben, illetve a pedagógus által kezdeményezett és szervezett foglalkozáson.
- Az óvodapedagógus felkelti a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát a környezet matematikai jelenségei iránt.
- Célszerű eszközöket és sokszínű tevékenységek biztosítása által érvényesül a gyermekek cselekvő aktivitása, közvetlen, több érzékszervet foglalkoztató matematikai tapasztalása, felfedezése, problémamegoldása és élménynyújtás lehetősége.

6.7. A munka jellegű tevékenységek

A munka célra irányuló tevékenység. Többnyire külső irányítással folyik, a gyerekektől belső fegyelmet, kötelességvállalást, és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A gyerekeknek valamit teljesítenie kell, munkájának eredményét ő és mások egyaránt tapasztalhatják. A munka felelősséggel jár. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést

igényel. Óvodáskor végéig játékos jellegű marad.

Cél:

A sokféle, változatos munkajellegű tevékenység során olyan készségek, képességek, tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, kötelesség teljesítését.

Feladat:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játék tevékenység.

- Személyiségfejlesztés a munka és munkajellegű játékos tevékenységekkel
- Közös tevékenységek során a társas kapcsolatok, a csoportban kialakult szokások, erkölcsi normák, szabályok elsajátítása, konfliktusmegoldási-,konfliktusmegelőzési, módszerek megismertetése.
- Olyan magatartási formák kialakítása, amellyel megalapozzuk a felnőtt munkához való viszony/manipulációs készség, megfigyelőképesség, céltudatosság, elmélyülés, feladattudat, felelősségérzet, probléma felismerés, önálló megoldó tevékenység, önértékelés, szociális magatartás kialakulását. E tevékenység során irányításunkkal juttassuk el a gyermekeket a jártasság, készség szintjére. A szocializáció része, hogy tanuljanak meg együtt dolgozni, alkalmazkodni.

A munkára nevelés a szocializáció része, mert minden formája közösségért végzett tevékenység saját - és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Munka jellegű tevékenységek:

- Önkiszolgálás: a gyermek saját személye körüli munka .
- Testápolás: tisztasági igényük kialakul
- Étkezés: A kulturált étkezési szokások alakítása történik.
- Öltözködés: Rendezett külső, ruházat rendje, sorrendje.
- Környezet rendje: Csoportszobában – udvaron a játék befejezése után a játékeszközök helyrerakása, ötözőkben a ruha, cipő helyére tevése
- Naposi munka: a közösségért vállalást, a feladattudatot feltételezi, figyelemösszpontosítást igényel. A középső csoportban vezetjük be, és fokozatosan bővítjük a munkatevékenységeket. Megtanulják a terítés, tálalás módját, az étkezéssel kapcsolatos teendőket, - életkoruknak megfelelő fokozatos bővítéssel. A kiválasztás rendje a csoport elfogadott szabályai szerint.
- Élősarok gondozása, kertgondozása szűk környezeti világgal ismerkednek. Megismerik a növények fejlődését, védelmét, munkájuk eredményét megbecsülik.
- Alkalomszerű munka: megbízatások teljesítésével önállóságuk, viselkedésük kialakul.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére :

- A rájuk bízott feladatot önállóan végrehajtják.
- Ügyelnek környezetük rendjére, növények, állatok védelmére.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- A megkezdett munkát befejezik, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- A közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés, a dolgozó emberek iránti tisztelet.

Sikerkritérium

- Feltételek megteremtésével nyugodt légkör, hely és eszköz biztosítottá válik a szabadban

és csoportszobában végzett munkákhoz,

- Az évszakokban végezhető munkákat gyakorolják.
- Biztonságos feltételek megteremtése által a tevékenységek folyamatos ismertetésével, bemutatásával, folyamatos bevezetése érvényesül segítségadással és dicsérettel,
- Szívesen és örömmel végzik a munka jellegű tevékenységeket.

6.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Óvodában tanulni lehetőség, iskolában kötelesség.”

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak a környezetéből, és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése, tanulás-tanítás eredményessége, célnak megfelelő módszerek alkalmazásával

- a teljes személyiség fejlődését, fejlesztése,
- a képességek széles körének fejlesztése,
- differenciált fejlesztés.

A gyermekek kíváncsiságára, szükségleteire megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére alapozva, tapasztalataira építve irányítsuk a gondolkodásuk fejlődését., igyekszünk fenntartani érdeklődésüket., a nevelés minden területén, a nap folyamán minden adódó lehetőség kihasználásával.

Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT- eszközöket is.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Feladat:

- A gyermekek kíváncsiságára, szükségleteire megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére alapozva, tapasztalataira építve irányítsuk a gondolkodásuk fejlődését.
- Érdeklődés fenntartása a nevelés minden területén, a nap folyamán minden adódó lehetőség kihasználásával, ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT- eszközöket is.
- A gyerekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése.
- A környezet önálló megfigyeltetésére való nevelés.
- Figyelemkoncentrációra való képesség, problémamegoldó és kreatív gondolkodás fejlesztése probléma helyzetek teremtésével.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés igényének felkeltései, lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- differenciált feladatadás, segítségadás, instruálás, motiválás (egyéni képességekhez igazított).
- munkaforma megválasztása a céltól, feladattól függ, egyéni, páros, mikro-csoportos munkaformák előtérbe helyezése

A tudatos tervezésre alapuló, helyzethez alkalmazkodóan a tanulás lehetséges formáinak, módszereinek alkalmazása:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses, magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása), játékba integráltan kötetlen foglalkozásokon-kötött foglalkozásokon
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzéssel,
- óvónő által irányított megfigyeléssel, tapasztalatszerzéssel, felfedezéssel,
- cselekvésbe ágyazott tanulás előtérbe helyezése,

- felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás,
- modern információfeldolgozási eszközök, módszerek célnak megfelelő alkalmazása
- kooperatív módszerek életkornak megfelelő arányú beépítése, alkalmazása
- projekt módszer alkalmazása ünnepek, környezetvédelmi napok élményszerű feldolgozása során életkori sajátosságokhoz igazodóan

Az óvodáskorra jellemző sajátosságok az óvodás gyermekre jellemző szükségletekből táplálkoznak, míg az iskoláskorra jellemző sajátosságok, az iskoláskorra jellemző szükségletekből táplálkoznak. Ez pedig a fejlődés eredménye, személyiségfejlődés elősegítésének hozadéka a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás szempontjából a mindkét (óvodás,iskolás) életkorra jellemző sajátosságok

Az óvodás gyermek sajátosságai a tapasztalatszerzés folyamatában	Iskolás gyermekre jellemző tanulás	Az óvodai tanulás elvei	A tapasztalatszerzés igazítása az óvodás gyermekhez, tervezésben és szervezésben
Nem rendelkezik a szándékos megtanulni akarás vágyával, főként spontán tanulás útján szerzik tapasztalataikat	Rendelkezik a szándékos megtanulni akarás vágyával	Spontán helyzetek kihasználása, érdekes tevékenységek kínálása, a fejlesztés helyett a fejlődés elősegítése	Nevelésközpontúság, spontán helyzetek kihasználása, érdekes tevékenységek kínálása, a fejlesztés helyett a fejlődés elősegítése
A tanulási motívumokat belső késztetések irányítják	A tanulás külső irányítása is lehetséges a pedagógus kérésére	így érezhetjük biztosítva a gyermek motivált állapotát	Az egyes gyermekek szükségletekhez való igazodás, élményszerűség, játék dominanciája
Külső ingerek által akkor motiválhatók, ha azok belső késztetésükkel találkoznak	Külső ingerek által motiválhatók, de ez akkor különösen eredményes, ha azok belső késztetésükkel találkoznak	A tevékenységeket az egyes óvodás gyermekek érdeklődéséhez kell igazítani	Az egyes gyermekek szükségletekhez való igazodás, élményszerűség, játék dominanciája
A kíváncsiságuk könnyen felkelthető	Érdeklődés felkelthető és fegyelmezetten követi a téma feldolgozásának folyamatát	Új motívumok beépülésének elősegítése	Nem harsány kezdeményezés, hanem kínálás
Figyelmük könnyen elterelhető	Tudatosan irányítja érdeklődését	Belső késztetésekhez, gyermeki igényekhez való igazítás	Az érdeklődés fenntartása, folyamatos motiválás
A gondolkodási műveletek a tevékenységek és a cselekvés közben funkcionálnak	Gondolkodási műveletei szemléletes helyzetben könnyen, de képszerűen is funkcionálnak	A széles tevékenységrepertoár felkínálása a gyermek számára, alkalmat ad arra, hogy megtapasztaljon	Cselekvő részvétel a tapasztalatok szerzésében, felfedezés, önállóság és alkotás lehetősége
Gondolkodásuk konkrét, cselekvéshez, szemlélethez kötött	Gondolkodási műveletei szemléletes helyzetben könnyen, de képszerűen is funkcionálnak	A tapasztalatszerzés konkrét, szemléletes és helyzetben	A tapasztalatszerzés konkrét, szemléletes és helyzetben
Mozgásos aktivitásuk nagyfokú	Késleltetni képes szükségleteit	Saját maga tapasztalja meg a kínált tevékenységek tartalmát	Aktív részvétel sok mozgással, tevékenységgel, cselekedtetéssel

A környező világot a maga komplexitásában igyekszik megismerni	A környező világot a szempontok szerint is képes megismerni	<i>életszerű helyzetekben,</i> életszerű körülmények között óvodás gyermeknek, szerzi meg	A tapasztalatszerzés természetes helyzetben
		a <i>tapasztalatokat,</i> tudatosodnak a gyermekben, saját véleményét alakot azokról, azok tartalmáról	
Azon területek iránt érdeklődik, ami élményeivel és érzelmeivel kapcsolatban van	A távolabbi, a közvetetten megismerhető világ is motiválja a tanulásra	A tevékenységeket a <i>felkínálás</i> során a gyermek érdeklődése szerint szabadon, önként <i>kiválaszthatja,</i> így <i>aktívan</i> vesz részt benne	Meglévő érdeklődés a kielégítése, a tapasztalatszerzés tartalmának ehhez való igazítása
Minden korosztályra jellemző: <i>„A tanulás ne lecke legyen a gyermeknek, hanem szívdobogtató élmény!”</i>			

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétel mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

7. Sajátos feladataink

7.1.A kiemelt figyelmet igénylő gyermek integrált nevelése

7.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztése Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység

Elveink, feladataink az óvodai nevelés során

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Folyamatos gyógypedagógiai megsegítés biztosítása.

A hallássérült gyermek

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap

- a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagyfejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
- a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló

társak nyelvi teljesítményét.

- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

Tanulási zavarok megelőzése: anyanyelvi nevelés, kommunikáció, vizuomotoros koordinációs készség folyamatos fejlesztése egyéni és mikrocsoportos formában alapozza meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási , figyelem - vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás, és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.

Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.

Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés célja :

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodába realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának együttműködésének fejlesztése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Eredménynek tekintjük :

- A gyermekek egyéni haladási üteméhez igazodó fejlesztést, a nem sajátos nevelési igényű gyermekek meg tanulnak alkalmazkodni, megértik, elfogadják őket, gyakorolják a természetes segítségnyújtás lehetséges formáit.
- Megvalósul az inkluzív pedagógia elvei, szemléletbeli, módszertani, szakmaimegújulás jelenik meg a pedagógiai gyakorlatban.
- Megvalósul a szegregációmentesség, diszkrimináció mentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi hátrányainak kompenzálása, az egyenlő bánásmód

elvének teljes körű érvényesülése, az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása.

A gyermekek fejlesztését az integrált nevelés keretében fejlesztőpedagógusok, óvodapedagógusok látják el, munkájukat gyógypedagógus útmutatása segíti. A fejlesztő foglalkozásokat a szakvéleményben foglaltak szerint valósítjuk meg, melynek felelőse óvodavezető, tagóvoda-vezető

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek integrált nevelése terén pedagógusok feladatai:

- elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezzen
- empatikus magatartás, másság elfogadása és elfogadtatása a szülőkkel és a gyermekekkel
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- érzelmi élet gazdagítása (élmények, mintakövetés, szocializáció)
- értelmi képességek területén megmutatkozó hiányosságok, eltérések kiegyenlítése,
- pszichikus funkciók, részképességek fejlesztése, hosszabb távú fejlesztési tervezés készítése
- sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés differenciált módszerekkel,
- egyéni fejlesztés, gyógypedagógiai terápia kétszemélyes kapcsolatban, mikrocsoportosan és makro-csoportosan,
- nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgálja a terveit,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- az elvárások a gyermek saját fejlődési üteméhez igazítása,
- nevelési célok megvalósíthatóságának biztosítása: a napirend során a gyermek annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges, sikeres próbálkozások ösztönzése,
- nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgálja a terveit,
- módszertani tudásának megosztása, az egyes gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztésében,
- együttműködés a családdal – másság elfogadása – gyógypedagógiai tanácsadás, családgondozás.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- terhelhetőséget a gyermek biológiai állapota, személyiségjegyei befolyásolják
- a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg,
- együttnevelés – az illetékes Szakértői Bizottság véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint, mely a gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja

7.1.2. Tehetséges gyermekek nevelése

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki

átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

- Tehetségsegítő tevékenységünk kiterjed a tehetségígéretes gyermekek azonosítására, tehetséggondozásra (tehetségcsoportokban, műhelyekben) megfigyelés, Rayns féle skála alkalmazásával mérési rendszer bemeneti, félévi, évvégi mérés.
- Legfontosabb célkitűzésünk a kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése és személyiségük optimális fejlesztése gazdagító program keretében.
- Óvodánkban a kiválóan kreatív, tehetség ígéret gyermekek fejlesztését egyrészt az óvodai csoportjában, a napi tevékenységekbe ágyazva, másrészt kiscsoportos, „tehetséggondozó” foglalkozások keretében valósítjuk meg.

Tehetséges gyermek- Regisztrált tehetségpont (néhány jellemzője)

A tehetség felismerése :

- kreatív: könnyedség, eredetiség, hajlékonyság, kimunkálás jellemzi,
- átlagon felüli kognitív képességek (kiváló memória, érdeklődés, magas teljesítmény, nyitott éles figyelem, problémaérzékenység),
- feladat iránti elkötelezettség (teljesítmény- és önmegvalósítás szükséglete magas, élvezik a kihívást, munkaritmusuk sajátos).

A tehetség gondozása :

- a fejlődés feltételeinek biztosítása – szükségletek kielégítése,
- biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása,
- kreativitást gátló tényezők kiküszöbölése, masszázs kezelése.

Tehetségcsoportok, műhelyek működése

A tehetségcsoportok (területek) működése, indítása nevelési évenként változó lehet. A képességfelmérések, gyermekösszetétel befolyásoló jellegű

A tehetségcsoportokban új módszereket, eljárásokat, technikákat is kipróbálhatnak, kreativitásuk, önkifejezésük, önálló alkotási kedvük kibontakoztatására törekszünk. A pedagógusok és a gyermekek részt vesznek a különböző helyi/regionális rendezvényeken.

Zene-ovi: kiemelkedő ritmus-és hallási fejlettségű gyermekek zenei képességeinek kibontakoztatása.

Hangszer használatának, megszólaltatásának megismertetése, dallamjátzás, hallási készségek,- képességek kibontakoztatása. Ritmikus mozgás kreatív kibontakoztatása.

Néptánc , tánc ,ritmikus mozgás

Játékra, táncrea nevelés fontos célja, hogy a gyermekeknek ne csak ismereteket adjunk, hanem testileg, szellemileg harmonikusan képzett, fegyelmezett emberré neveljük őket. Mozgáskultúra, ritmusfejlődés kibontakoztatása.

Vizuális műhelyfoglalkozás

A tehetséges, a jó ábrázoló képességű, a vizuális technikák iránt érdeklődő gyermekek összetett nevelése, a néphagyományok ápolásával, hagyományos kézműves technikák átörökítésével és egyéb változatos kézműves technikákon keresztül. Célja a gyermek egyéni fejlettségi szintjének megfelelően magasabb képi, plasztikai kifejezőképesség birtokába jutni, illetve élményeiket, fantáziájukat, téri- és színeképzeteket gazdagítani, népi kismesterségek, vizuális technikák

megismertetése, önkifejezésük kiteljesedésének támogatása, sikerélményhez juttatás.

Drámajáték műhely foglalkozás

Cél: A drámapedagógiai módszerrel, fejlődjön a gyermekek önkifejezése, gondolkodáskészsége, kooperatív készsége, melynek hatására az iskolai életben könnyebben megállják helyüket
Speciális célja: A magyar népi hagyományok átörökítése. Az óvodai hagyományok, ünnepek tatalmi gazdagítása népi dramatikus játékokkal, népi rigmusokkal, köszöntőkkel.

A drámajátékok az emberépítést célozzák, feladatuk a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése, kérdezni tanít, problémaérzékennyé tesz, észrevétlenül szocializál.

7.1.3. Szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőséget segítő tevékenység, integrációs felkészítés és óvodai fejlesztő program

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes.” (Thomas Gordon)

Az óvodai integrációs programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, így a Helyi Óvodai Pedagógiai Programunk szerves része

Célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélykülönbségeinek kiegyenlítése. 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 173.§ rendelkezik az Óvodai fejlesztő program megszervezéséről, feltételeiről.

Célkitűzésünk :

- A hátrányos, - halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítése, a „hozott” hátrányok pótlása kiscsoportos és egyéni személyiségfejlesztő programokkal.
- Érzelmileg egészséges gyermekek nevelése, kötelességtudatuk, higiénés kultúrájuk megalapozása, helyes életrendje, napirendre szoktatásuk, munkakultúrájuk fejlesztése, valamint a szabadidő hasznos, kulturált eltöltésére való nevelés.
- Kiemelten a társadalomba való integrálódási esélyük megalapozását. A program lebonyolításához otthonos, barátságos és ingergazdag környezetet alakítunk ki számukra a megfelelő tárgyi feltételekkel, eszközökkel.

Feladatunknak tekintjük

- A gyermekek pszichoszomatikus fejlettségbeli elmaradottságának, tanulási, magatartási problémáinak minél korábbi észlelését.
- A környezeti ártalmak, a halmozottan hátrányos helyzet felmérését és oki hátterének felderítését szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínálni számukra.
- Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 2,5 éves koruktól kezdve járjanak óvodába, valamint arra, hogy a gyermekek rendszeresen járjanak óvodába, időben elkezdődjön a korai fejlesztés.

Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás, olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását.

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.

Az óvodáskorú gyermekek felkutatásának lehetőségei :

- Adategyeztetés a Polgármesteri Hivatal közreműködésével.
- Az óvodai nevelést nem igénybe vevő családok feltérképezése, meglátogatása
- A Védőnői Szolgálat és a Gyermejkölési Szolgálat családgondozója terepmunkájuk során feltérképezik ezen gyermekek családjait. Az elkészített környezettanulmányokból és helyzetelemzésekből kiindulva már 2,5 éves korban kiszűrhető a környezeti ok miatti lemaradás és a gyermekeknél észlelhető részképesség zavar.
- családlátogatás, felszólítás az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében

A nevelőtestület együtt működésének lehetőségei meghatározott céllal a vezetés példamutató együtt működő irányításával ,támogatásával

- Rendszeres team munka, munkaközösségi együttműködés, programszervezés valamennyi munkatárs részvételével.
- Esetmegbeszélések, problémák megoldására alkalmas módszerek gyűjtése, gyermekek fejlesztési módszerei, eljárásai, segítő belső ötletek.
- Egyéni erősségek, külső források(pályázat) és szakmai támogatások feltérképezése.
- Hospitálások, melyeket a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.
- Munkaközösségi foglalkozások, a tagok általalkotott munkaterv szerint módszerek, tapasztalatok cseréje, belső tudásmegosztás.
- Belső továbbképzések.
- Fejlesztőpedagógusok csoportmegbeszélései.
- Tehetséggondozó csoportok vezetőinek megbeszélései.
- Értekezletek előre tervezett meghatározott tartalommal munkaterv szerint, illetve rendkívüli értekezlet.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis, egyéni fejlődési napló folyamatos vezetése.
- Kommunikáció fejlesztése: szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése
- Érzelmi nevelés: az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés.
- Egészséges életmódra nevelés: egészségtudat kialakítása, helyes táplálkozás alakítása.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű,a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó óvodapedagógiai módszerek alkalmazásával differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása.
- Szülőkkel való partneri együttműködés módszereinek alkalmazása.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással , szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák, és felismerni a személyiségfejlődési nehézségeit, szükség esetén megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- Szükség esetén szakorvosi- fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálatának

kezdeményezése.

- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok (A közös programok tervezett idejét a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, ill. szervezése
- Kirándulások szervezése,
- Rendezvények látogatása (színházi előadás, filmvetítés, kiállítások, stb.)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen a gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal, a védőnői hálózattal, szakmai szolgáltatókkal.
- óvodai szociális segítő ellátás feltételeinek biztosítása, szakemberrel való együttműködés.

Óvoda -iskola átmenet támogatása (Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka)

- Online vezetett mérés, gyermekek fejlődésének, eredményeinek nyomon követése, , felhasználása a pedagógiai munka fejlesztésére hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A két intézmény egymásra épülő tevékenységének támogatása a vezetés által.
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.
- Intézményi önértékelés, eredményesség.

Az integrációs nevelés várható eredményei :

- Az időben elkezdett óvodai nevelés és fejlesztések hatására a gyermek várhatóan lényegesen kevesebb hátránnyal fog az iskolába kerülni.
- A program komplexitásából fakadóan a gyermek minden területen fejlődni fog, várhatóan kisebb lesz az iskolai lemorzsolódás.
- A gyermekben kialakul a helyes napirend, higiénés kultúrája lényegesen megváltozik.
- A helyes és megfelelően kidolgozott perszocializációval megváltozik az óvodához, iskolához való viszonya.
- A részképesség zavarok csökkenésével a tanulás zökkenőmentesebbé és sikerélmény gazdagabbá válnak.
- A közös programok során a különböző háttérű gyermekek egymáshoz való viszonya a „másság” kölcsönös elfogadásán, a tolerancián, szereteten alapulna.
- A szülők bevonása által megváltozna az intézményes neveléshez való viszonyuk.
- Az integrációs nevelés sikeres megvalósításaként a gyermekek többsége sikeresen kezdené és fejezné be az iskolai tanulást.

Felzárkóztatás, fejlesztő program

Nevelési feladatok, tevékenységek a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése fejlődésének elősegítése érdekében.

Nevelési koncepciónk:

Olyan feltételrendszer, gyermek-megismerési módszerek, technikák biztosítása, amely figyelembe veszi az egyéni képességeket, speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztését, a testi-, szociális-és értelmi érettség kialakítása: az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése az iskolában történő bevalás érdekében.

Feladatok:

- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori-, érési sajátosságaihoz igazodó támasznyújtás, érzelmi biztonság nyújtása.

- Az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítása.
- Speciális módszerek, terápia alkalmazásával az egyre pontosabb észlelés segítése, a figyelem összpontosítás, az emlékezet fejlesztése.
- A verbális- és nonverbális kommunikáció fejlesztése.
- A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapozás.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással a képességek fejlesztése, a hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen, melyet rövidebb- és hosszabb távú fejlesztési tervekben rögzítünk.

A csoportban folyó fejlesztő munka fő sajátossága :

- A játékba integrált fejlesztés megvalósulása.
- A fejlesztés a mozgás, játék, kultúraátadás hármas egységében valósul meg
- Kihasználunk minden olyan, megismerési, fejlesztési lehetőséget, amely a játékban rejlik, nem sértve azt az alapelvet, hogy a játék a gyermek önkéntes tevékenysége.
- Az egyéni fejlesztés nem a csoportból kiemelve történik, hanem a már nem elmélyülten játszó gyermeknek az óvodapedagógus játékidőben egyéni és/vagy mikrocsoporthoz foglalkozást kezdeményez. Az ilyen csoportokban a két óvodapedagógus átfedési idejének emelése indokolt mivel, a tudatos és folyamatos fejlesztő munka ezt szükségessé teszi.
- Szükséges a gyermek körülményeinek, szociális helyzetének fejlődési jellemzőinek elmélyült ismerete gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére a vezetés és érintett pedagógusok esetében.

A gyermek megismerése kidolgozott szempontok alapján történik:

- anamnézis felvétele (a kidolgozott szempontok alapján),
- családlátogatás,
- viselkedés megfigyelés (a kidolgozott szempontok alapján),
- játékmegfigyelés (a kidolgozott szempontok alapján),
- egyéni fejlődési napló kitöltése (értékelés),
- esetenként egyéni vizsgálatok,
- mozgás megfigyelés.

Fejlesztő munkánk alapelvei:

- Sikeressége attól függ, hogy meg tudjuk-e találni az egyes gyermek számára azt az utat, amely a fejlesztéséhez a leoptimálisabb. Ehhez szükséges a gyermek teljes elfogadása.
- A gyermek problémájának körvonalazása során, hogy ne csak a hiányokra figyeljünk, hanem tárjuk fel, hogy mire lehet támaszkodni, amivel a fejlődés irányába hathatunk.
- A szülővel való együttműködés, a nevelési elvek közelítése, s hogy támogatói legyenek a csoportban folyó fejlesztő munkának.
- A gyermeket sok sikerélményhez juttassuk.
- A meglévő, jó képességekre alapozva fejlesztjük a sérült funkciókat.
- Kiemelt feladat, hogy a gyermeki fantázia, a kreativitás kibontakoztatását elősegítsük.
- A tapasztalatszerzés a gyermek számára az öröm forrása: ez biztosítja, hogy a gyermek, játékosan kísérletezve tapasztalja meg önmagát és a világot, miközben biztosítjuk a gyermek számára az állandó motiváltságot, és önmaga fejlődését.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodó lépésekben történik.
- Az alkalmazott terápiák a percepció minden részterületét fejlesztik.

Szempontok a szülővel való foglalkozáshoz

- Tekintsük a szülőket partnernek minden esetben.

- Mint lehetőséget ajánljuk fel a beszélgetést, ne akarjunk mindenáron tanácsokat osztogatni.
- Értékeljük a gyermek legkisebb fejlődését is.
- Tudatosítjuk a szülőben, hogy csak közös munkával érhetjük el a gyermek optimális fejlődését.

Fejlesztési formák

- Egyéni fejlesztés
- Mikrocsoportos fejlesztés
- Makrocsoportos fejlesztés
- Fejlesztés csoportban
- Fejlesztés otthon

Sikerkritérium

- Egyénre szabott folyamatos fejlesztő munkával csökken vagy megszűnik a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- A gyermek egészséges önbizalmat kap, pozitív énképe erősödik.
- Érzelmi, akaratú életük formálásával a magatartászavar csökkenése, kiküszöbölése.
- Speciális fejlesztés a természetes megfigyelés, vizsgálatok alapján gyenge teljesítményt nyújtó gyermekeknél.

8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A gyerek védelme a gyermek családban történő nevelésének elősegítésére, veszélyeztettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői, vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Súlyos esetekben a nyilvántartásba vétel szempontjai :

- Súlyos anyagi helyzethez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- E nevelésen belül testi – lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség.
- Megromlott családi kapcsolat.

Óvodánkban valamennyi óvoda pedagógus kiemelt feladata:

- Az óvodai és családi nevelés összehangolásával a nevelőpartneri viszony megteremtése, és fenntartása.
- Hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztése, szempontok szerinti szűrése.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségeinek kihasználása az óvoda óvóvédő funkciójának erősítésével.
- A nehéz családi-szociális háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási zavarral küzdő gyerekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre való tudatos odafigyelés.
- Szorosabb kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolat fenntartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Polgármesteri Hivatal illetékesével.
- A veszélyeztetett gyerekek kiszűrése, nyilvántartása.
- Védő-óvó intézkedések megtétele, jelentés készítése az illetékeseknek.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás a problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.

- Kapcsolattartás megszervezése a nevelési intézményekkel, pedagógiai szakszolgálattal, a védőnői hálózattal, az egészségügyi szervekkel, a gyermekjóléti szolgálattal.
- A gyermekek személyiség fejlődéséről folyamatos feljegyzés készítése a fejlődési naplóban.
- Differenciált nevelés, speciális fejlesztőmunka megszervezése a fejlődésben lemaradt, átlagtól eltérő gyermekek esetében.

A gyermekvédelmi feladatok, ifjúságvédelmi feladatok koordinálása az igazgató, tagóvodaigazgató feladata

Gyermekvédelem alapjai

Óvodánkban a prevenció mellett fontos feladatnak tartjuk, hogy a hozzánk járó gyermekek problémáit felismerjük, kezeljük, az érintett gyermekek eseteit feldolgozzuk, a gondokat orvosoljuk, a helyi gyermekvédelemben érintett szervekkel, szakemberekkel. Tisztáznunk kell, hogy ki a veszélyeztetett és ki a hátrányos helyzetű gyermek.

Veszélyeztetettség:

Olyan – magatartás, vagy mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. Tehát a fenti szükségleteinek kielégítése nem valósulhat meg, személyiségfejlődését valamilyen tekintetben veszélyeztetik.

A jelzőrendszer folyamata :

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni esetmegbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése – az adatszolgáltatás az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat, illetve gyámhatóság felé. A folyamatot végzik: igazgató és helyettes.
- Környezettanulmányok, szakvélemények készítése. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális előadójával, pedagógiai szakszolgálat, családsegítő központtal. Végzi: igazgató
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban. az igazgató rendszeres kapcsolatot tart, beszámol az éves feladatellátás eredményeiről, Az óvoda pedagógusai probléma esetén jelzéssel élnek, közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó személyekkel, hatóságokkal, intézményekkel,
- Pedagógusok részt vesznek esetmegbeszéléseken, javaslatot tesznek a gyermek védelembevételével kapcsolatos esetekben, családlátogatás tapasztalatairól beszámolnak, az érintett gyermekekről óvodai jellemzést készítenek,
- Tagóvoda-igazgató, igazgató összesíti a veszélyeztetett gyermekekre vonatkozó adatokat, rendszeres kapcsolatot tart gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Óvodánk körzetében az 3. évet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása (védőnői kapcsolat) Végzi: óvodapedagógus. Sikertelen felszólítás után az óvodavezető, tagóvoda-vezető a gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság felé jelenti a hiányzást.
- Az igazgató nyilvántartásba veszi a gyermeket: veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nevelt gyermek.

Az óvoda igazgatója, tagóvoda-igazgatója minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről, gyermekjóléti szolgálatnak az intézmény gyermekvédelmi feladatainak megvalósításáról.

Óvoda pedagógus -gyermek kapcsolata

A felnőttöz fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Az óvodapedagógus elsősorú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában.

Az óvodapedagógus és a munkáját segítő feladata, a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás és szabályrendszernek, a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek-gyermek kapcsolata

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal, az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a másság megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Gyermek- dajka-pedagógiai asszisztens kapcsolata: Egyéni bánásmóddal segítse a gyermek beilleszkedését az óvodai közösségbe. Gondozási feladatok végzése közben a gyermek érezze a biztonságot, a segítőkész szándékot.

9. Az óvoda ünnepei, rendezvényei

Évek óta foglalkozunk a népi hagyományok őrzésével. Az óvodai nevelés szerves részeként jelen van a környezet megismerésére nevelésben, a mozgás, játék, zenei, irodalmi, vizuális nevelés folyamatában. Így a modern világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet.

Fontos, hogy az óvónő tudja a népszokások eredetét, ismerje azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Legyen jártassága a kézművességben, ismerjen számos népi játékot, népdalt, mondókát, népmesét, találós kérdést.

Hogy a népszokások, néphagyományok mely elemeit építjük be, az függ a gyermekek életkorától, a csoport kor és- nem szerinti összetételétől, és a lakóhely hagyományaitól.

Nagy feladat hárul az óvónőre abban, hogy a gyermekeket megismertesse a népi kultúra, elemeivel, a hagyományokkal, tárgyi emlékekkel. A néphagyomány ismeretén túl, tisztában kell lenni azzal is, mi az, amit ezekből a szokásokból az óvodai életbe bele lehet szőni, s azt milyen módon, milyen pedagógiai eljárással célszerű beépíteni a gyermekek életébe. A minőségi szakmai munkán túl gyermekek és pedagógusok a városi rendezvények aktív résztvevői

Feladataink:

- az identitástudat erősítése,
- a gyökerek ápolása (családi, nemzeti),
- a tájjellegű hagyományok felkutatása, és őrzése (pl. tárgyi, zenei, irodalmi, néprajzi örökségek),
- a gyermekek tradícióismeretének alakítása,
- a szülők bevonása a hagyományok feltárásába.
- Az óvodai hagyományápolás során is hangoljuk össze a gyermek életkori sajátosságait, fejlettségét, érdeklődését és a hagyományápolás tartalmát, módját, formáit.

- Az ünnepi előkészületek hosszabb folyamatot jelentenek, amelyben törekedni kell arra, hogy a gyermekek aktív, közreműködő szerepet kapjanak.

Az ünnepek komplex események, melyeknek több elemük van:

- tartalmi oldala (mit ünnepelünk?),
- érzelmi vonatkozásai (mi az, ami a gyerekek számára maradandó élmény lehet?),
- tárgyi kellékek (amik a gyermeki érdeklődést felkeltik),
- az ünnep koreográfiája (hogyan ünnepelünk?),
- az ünnepet előkészítő szakasz gyermek által végezhető tevékenységei (pl. díszítés, gyűjtés).

Az ünnepi készülődés során érvényesítsük a játékoság, élményszerűség, a motiválás, aktivizálás és a differenciálás elvét. Az ünnepnek akkor van igazán értelme, ha közösen vagyunk részesei az előkészületeknek, majd magának az ünnepnek játékos módon való előadásában közösen együttműködünk. Ez érzelmileg is közösségformáló hatású.

A tartalmi készülődés : egyik hatékony módszere lehet a dramatikus játék, szituációs játék, amely magában foglalja a játékot, a verbális fejlesztést, mozgásfejlesztést, ismeretbővítést stb. (pl. Betlehemes játék, Lucázás), továbbá a hozzá kapcsolódó népi bölcsességek, találós kérdések, szólások, parasztregulák, ízes nyelvezete sokszor feledésbe merült szavakat hoz felszínre. Mindezek érzelmileg is közel állnak a gyermekhez, a mulatságos történetek, csúfolók, örömet okoznak számukra.

A tárgyi kellékek:

- Kapcsolódjanak az adott ünnepkörhöz, és ösztönözze a gyerekeket az alkotásra, illetve keltse fel érdeklődésüket a hagyományos technikák iránt (pl. anyagedények, régi képeslapok, szöttesek, különleges karácsonyfadíszek, stb.)
- A hagyományápolás során olyan eszközöket adunk a gyerekek kezébe, amellyel nemcsak a népi kultúra elemeit őrizzük meg, hanem a fejlesztő munkánkba is szervesen beépül. A népi kismesterségek, a természetes anyagok felhasználása által (szövés, fonás, agyagozás, nemezés, gyöngyfüzés, stb.) fejlődik anyagismeretük, finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, taktilis érzékük, vizuális ritmus, színérzékük.
- A gyűjtőmunkában, az előkészületekben alapvető követelmény a szülők bevonása is, hiszen az óvoda egyik fő feladata az együttműködés a szülőkkel a családdal.

Az óvoda – pedagógus – gyermek – szülő együttműködésének lehetősége itt fokozottabban érvényesülhet. Az együttműködés során kiemelt szerepe van a folyamatosságnak, toleranciának.

Törekedjünk arra, hogy minden közös tevékenységünket és ünnepeinket hasssa át a gyermekek iránti tisztelet, az igényesség, mellyel hatékonyan szolgáljuk harmonikus fejlődésüket.

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermek életében. A közös örömezés, a közös élmény erősíti a gyermekek közösséghez tartozását. Az óvoda életében a visszatérő ünnepek már hagyománnyá váltak.

Hagyományok:

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökítve, közvetíti az örök emberi értékeket. Az ünnepek tartalmát az ünnep jellege adja meg, fényét a műsor, a megemlékezés. Az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület és a rendkívüliség emeli ki. A felkészülést az óvoda életének természetes menetébe illesztjük be.

Őszi ünnepkör:

- Őszi hagyományok hete: Mihály napi vidámságok, Szüreti mulatság .Márton-napi vigadalom projektek (jó gyakorlataink) a csoport,- és óvodai szintű feldolgozásában hagyományápolásban.

- Népmese napja (meseillusztrációk, dramatizálás, bábozás, mesélés, felnőttek dramatizálása csoportonként illetve óvodai szintű projekt formájában)
- Őszi gyümölcsök, termések kóstolása, termésbábok készítése csoportonként.
- Október 23.-nemzeti ünnep csoport szinten megemlékezés.

Téli ünnepekör:

- Mikulás – dallal, verssel fogadjuk. Az óvodapedagógusok mesedramatizálása teszi örömtelibbé a napot.
- Karácsony: forgatag (közösen a gyermekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Szülőkkel közös adventi barkácsolás csoportonként. Karácsonyi óvodai szintű ünnep, hagyományörző gyermekműsor egy óvodai csoport előadásában.
- Luca-nap: kotyolás, köszöntők., búzavetés
- Madárkarácsony: fadíszítés madáreleséggel
- Karácsonyi óvodai ünnep, műsor
- Farsang (jelmezes mulatságot szervezünk, az önként jelentkezők mókás ügyességi játékokban mérhetik össze erejüket), kislebáb égetése – télűzés.
- Balázsolás: Balázs- áldás rigmusaival.

Tavaszi ünnepekör

- Gergelyjárás: iskolába hívogató játékos feladatok, népi rigmusok, dramatikus játék
  - Március 15. Az ünneplés csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Az emlékműnél a gyermekek által készített zászlókat, jelképeket helyezük el.
  - Bekapcsolódás a Városi hét műsorába, ahol az óvoda, mint városi intézmény, műsorral mutatkozik be.
  - Húsvéti előkészületek: Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglocsolják a lányokat. Tojásfa készítés, tojáskeresés. Húsvéti hagyományörző műsor.
  - Pünkösd: pünkösdi köszöntő, pünkösdi játékok, királyválasztás
  - Csibe-nap ovicsalगतó: leendő óvodások és szüleik közös játék-délelőtt, kézműves tevékenységek, tehetségműhelyek bemutatkozása.
  - Anyák napja: Rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik a gyermekek az édesanyákat a csoportokban.
  - Gyermeknap – gyermekhét: egész napon-héten át tartó vidám programok, játékok, vetélkedők.
- Város gyermeknapon részvétel szülőkkel, hozzátartozókkal együtt, ahol. kézműves foglalkozások, műsorok, játékok színesítik a gyermeknapot.

Közös ünnepek csoporton belül:

- Születésnapok, névnapok
  - Adventi készülődés
  - Farsang
  - Húsvét hangulati előkészítése
  - Anyák napi készülődés
  - Ballagás, Nagyok búcsúja
- Ismert versekkel, dalokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok

10. Az óvoda kapcsolatai

Aszülők, a fenntartó igényei, elvárásai jelentősen alakítják az intézmény működésével kapcsolatos feladatait.

Az önértékelési folyamatban az óvodafolyamatosan méri és értékeli az intézményben folyó munkát a szervezeti működést és működést és felhasználja a munkatársak, szülők és külső partnerek elégedettségméréseinek, eredményeit, ennek függvényében azonosítja a kulcsfontosságú sikertényezőket, szükség esetén korrekciót végez eredményéről szóban (értekezlet), írásban (beszámoló), digitális (honlap) az óvoda közösségi oldalán tájékoztatja partnereit. Az intézkedési tervek kialakításába és megvalósításába az intézmény bevonja külső partnereit.

Intézményi önértékelés belső elvárási szabályzata alapján belső-külső szakmai ellenőrzés folyamatosan méri intézményben folyó munkát, a szervezeti működést és közvetlen partnereink elégedettségét, elégedetlenségét és igényeit, nevelőmunka színvonalát.

Óvodánk folyamatosan biztosítja a szakmai célkitűzései és a működés egymáshoz való közelítését, a gyermekek, a szülők, az alkalmazottak, a fenntartó illetve más partnerek elvárásainak kielégítése céljából.

Célunk:

- biztosítani az óvodás gyermekek számára a minőségileg garantált, a fejlődésüket elősegítő óvodai nevelést, ellátást,
- biztosítani közvetlen partnereink számára, hogy elvárásaikat és igényeiket – a gyermekek érdekeinek és életkori sajátosságainak figyelembevételével- kielégítsük,
- nevelőmunkánk színvonalát, hatékonyságát közvetlen és közvetett partnereink számára láthatóvá tenni, és számukra szolgáltatásainkkal biztosítani az elégedettséget,
- hatékonyan működtetni a partnerközpontú működés modelljét, és képessé válni az állandó fejlődésre, megújulásra.

Feladatunk:

- Rendszeres kapcsolattartással javítani az óvoda és a partnerei közötti együttműködést., az infokommunikációs eszközök és online csatornák használata (honlap, email)
- Rendszeresen és tudatosan értékelni az óvodában folyó szakmai munkát és szervezeti működést.
- Az elvárások pontos megfogalmazásával és az ellenőrzési, értékelési módszerek megismertetésével fejlődjön a dolgozók önértékelési képessége, problémaérzékenysége.

Az óvodánk közvetlen – és közvetett partnereit a Partnerlistán rögzíthetjük. A Partnerlista elkészítésével átláthatóbbá váltak kapcsolataink és a partner részéről való képviselők, kapcsolattartók elérhetősége.

10.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködési formái

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermek fejlődését, folytatja a megkezdett nevelési folyamatot, szükség esetén korrigálja a fejlődésben történő lemaradásokat, pótolja a családi nevelésben felmerülő hiányosságokat.

A szülői szervezet véleményezi az óvodavezető által készített éves pedagógiai munkatervet, az óvoda házirendjét, SZMSZ-t.

A kapcsolattartás formái:

A családlátogatás

Célja: még az óvodába kerülés előtt a gyermek közvetlen környezetének megismerése, a gyermek élettörténetének feltárása, tájékozódás a család nevelési elveiről, szokásairól.

A családlátogatás során lehetőség adódik az óvodapedagógusnak arra, hogy nyugodt körülmények között megbeszélje a szülőkkel a felmerülő gondokat, problémákat, beszélgetést kezdeményezzen a gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről, elkövetkező feladatokról

A beszoktatás

Az óvodakezdés segítésének rendszere

Nyitottak vagyunk a családi ház felé, a beiratkozástól kezdve lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésre. Megbeszéljük a beszoktatás fázisait, módját a gyermekek beilleszkedésének átsegítése érdekében.

A beszoktatás során a szülők betekintést nyernek az óvoda belső életébe, tartalmi munkájába. A gyermeket biztonságos, szeretetteljes, családias légkör fogadja. A szülőnek lehetőséget nyújtunk arra, hogy részt vegyen a gyermek beszoktatásában, egészen addig, amíg a gyermeknek szüksége van a szülő jelenlétére. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomása, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményén keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, az óvodapedagógusról, óvodáról. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a szeretetteljes légkör megtapasztalásával.

Az óvodába segítés fázisai, lehetőségei:

- szülővel való óvodába lépés,
- ismerkedés az óvodai élettel, jel választása,
- az ismerkedő héten vagy együtt a szülővel vagy egy-két órára marad szülő nélkül a gyermek,
- folyamatos beszoktatás a gyermek érzékenységtől függően.

A beszoktatás idején is történhet az anamnézis felfektetése, információszerzés a gyermekről, a családi háttérrel. Igyekszünk oldani a szülő szorongását is.

Közös programok, ünnepek, közösségfejlesztés eljárásai

Olyan alkalmak, amelyek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítésére, a szokások megismerésére. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, úgy külső, mint belső tartalmunkban (óvodai ünnepek, kirándulások, sportrendezvények, kulturális események). A szülők részt vehetnek óvodánk hagyományörző munkájában (gyűjtés, eszközkészítés, szervezőmunka).

Napi kapcsolattartás

Ilyenkor a szülő rövidebb időkeretben bizalommal fordulhat az óvónőhöz a gyermeke egészségi állapotát, illetve a családban történt fontosabb változásokat illetően.

Nyílt nap

Ekkor a szülők betekintést nyerhetnek a csoport mindennapi életébe, gyermekük személyiségfejlődéséről közvetlen tapasztalatot nyerhetnek. A betekintési alkalmak megfelelőségéről véleménynyilvánítási lehetőséget biztosítunk, melynek gyakorlatával a szülők elégedettek.

Szülői értekezlet

Az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele. A szülők válasszák meg a csoportokban a szülői közösségi tagokat, akik érdekeiket képviselik az őket érintő kérdésekben, intézkedések meghozatalában.

Szülői fórum

Szülők által javasolt témában beszélgetés nevelési helyzetek, problémák, szakemberek előadásai a témával kapcsolatban.

Fogadóóra

Ezen alkalmakkor az óvónők bővebb időkeretben, részletesebben tájékoztatást nyújthatnak a szülőknek a gyermek fejlődéséről. Az óvónők a szülővel az esetleges problémákat szakmai hozzáértéssel, megalapozottsággal, nyugodt körülmények (pl. óvónői szoba) között megbeszélhetik. A fogadó órán való részvételt az óvónő vagy a szülő is kezdeményezheti.

A fogadóórán egyszerre csak egy gyermek szülei vegyen részt, zárt helyiségben. A helyiségen kívül biztosítjuk a többi szülőnek a nyugodt várakozást.

10.2. Az óvoda egyéb kapcsolata

Fenntartó és az intézmény kapcsolata

Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolat tartalma: jelentések, beszámolók, intézményvezetői tanácskozásokon keresztül kölcsönös informálás.

Az Iskola és az intézmény kapcsolata

Kapcsolattartó: igazgató tagintézmény-igazgató

Kapcsolat tartalma: Az éves munkatervben rögzítettek szerint.

Célja: gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, szülői értekezlet.

Nevelési év kezdetén együttműködési terv kialakítása, kölcsönös elfogadása.

- pedagógusok szakmai programjaira,
- óvodások iskolával való ismerkedésére,
- ünnepélyeken, szakmai programokon való kölcsönös részvételre,
- értekezletekre,
- osztályosokkal kapcsolatos után követéses vizsgálatokra.

Pedagógiai szakszolgáltatók és az intézmény kapcsolata

Kapcsolattartó: igazgató tagintézmény-igazgató

Kapcsolat tartalma:

- A tankötelezettség kezdetéről az óvoda vezetője vagy a szülő kezdeményezésére iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.
- Logopédiai szűrések és kezelések az arra rászoruló gyermekeknél.
- fejlesztő tevékenység, részképesség fejlesztését igénylő gyermekek esetében
- A sajátos nevelési igény illetve fogyatékoság tényét kizárólag a szakértői és rehabilitációs bizottság állapíthatja meg, a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a véleményben

foglaltak szerint az óvoda biztosítja.

Pedagógiai szakmai szolgáltatók és az intézmény kapcsolata

A pedagógusok munkáját, továbbá a tanulói érdekvédelemmel összefüggő tevékenységet pedagógiai-szakmai szolgáltatások segítik.

Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolat tartalma:

- pedagógiai értékelés,
- a szaktanácsadás, tantárgygondozás,
- a pedagógiai tájékoztatás,
- tanügy-igazgatási szolgáltatás,
- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése.

Gyermekjóléti szolgálat és az intézmény kapcsolata: jelzőrendszer, gyermekvédelem(8.fejezet.)

Egyházak és az intézmény kapcsolata

Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolattartás tartalma:

- a hitoktatás megszervezésének elősegítése,
- a szülők körében igényfelmérés, hely, napirendhez igazított idő biztosítása a hitoktatás megvalósításához.
- A fakultatív hitoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a Szülői Közösség véleményét.

Művelődési központ, könyvtár ,múzeum és az intézmény kapcsolata

Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolat tartalma: az éves tervben rögzítettek szerint: kulturális rendezvények, ünnepélyek megszervezésében együttműködés.

Egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltató és az intézmény kapcsolata

(gyermekorvos, fogorvos, védőnő, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézménnyel, valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek szakorvosával való kapcsolattartás)

Kapcsolattartó: igazgató, tagintézmény- igazgató

Kapcsolattartás tartalma:

- nevelési évenként az éves munkatervben rögzítetteken kívül szükség szerinti látogatások, szűrések megszervezése.
- Tartós beteg gyermek intézményi ellátásában közreműködés: cukorbetegség, epilepszia, fokozott allergiás reakciót kiváltó betegség
- egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.
- az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az speciális ellátást biztosítja. a vércukorszint szükség szerinti mérését, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
- Az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon

követhető és mérhető, értékelhető módon tervezi meg a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

11. Az óvodai dokumentumok rendje

A programhoz a következő szakmai dokumentumok elkészítését tartjuk szükségesnek, amelyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést.

Az óvoda éves munkaterve : Tartalmazza a pedagógiai, működési tervet, a pedagógiai, ellenőrzési, továbbképzési tervet, munkaközösségi tervet. Nevelési évértékelő beszámolója: nevelési év során megvalósult tevékenységek, eredmények, mérések eredményei alapján kiemelkedő, fejleszthető területek meghatározása.

Felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermek nyilvántartására és mulasztásának vezetésére szolgál, online dokumentációs rendszerben vezetett dokumentáció.

Csoport napló a rendeleteknek megfelelő tartalmi, formai követelményeknek megfelelően a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Online adminisztrációs csoportnapló vezetést alkalmazunk, ovped.hu rendszert felhasználva.

Fejlődési napló : A gyermekek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, mely tartalmazza a gyermek fejlettségének szintjét, fejlődésének ütemét, differenciált fejlesztésének irányát, egyéni fejlettségét feltáró és fejlesztési feladatait (prevenció, korrekció) tartalmazó dokumentum. Online dokumentációs rendszer részeként vezetve, mérési eredmények egyéni szintű csoportszintű, intézményszintű értékelésére ad lehetőséget.

Tartalmazza:

- A gyermekek fejlődésének nyomon követését,
- fejlettségének dokumentálása értelmi,- látási-hallási-beszéd fejlettségének szintjét,
- fejlesztési tervet,
- szülők tájékoztatását a gyermek fejlődéséről.

Helyi Pedagógiai program érvényessége: Fenntartói jóváhagyástól hatályos

Az óvodai Helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai tv.

- Szülői igények
- Nevelőtestületi javaslat
- Az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosítás

A módosítás-döntés előkészítő szervei:

- Nevelőtestület,
- Szülői Szervezet

A program módosításának előírása:

- 80%-os szülői egyetértés
- a nevelőtestület kétharmados többségi szavazata alapján

Pedagógiai program nyilvánossága

A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje:

- nevelőtestületi értekezleten
- szülői értekezleten
- Szülői Szervezet vezetőségi ülésén

A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

- hirdető táblán kifüggesztve
- a nevelőtestületi iroda polcán elhelyezve
- igazgatói irodában
- az óvoda honlapján
- KIR információs tájékoztató rendszerében

A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

- A szülők képvisellete írásban fordul az igazgatóhoz
- Az igazgató írásban tájékoztatja a szülői képviselertet.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A Kormány 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018.(VII.25).Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. Tv. a Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
- 2003. évi CXXXV. Törvény az Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség biztosításáról
- 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 39/D Személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált fejlesztésére
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Baktalórántháza, 2023.09. 11.

Miklós László Andrásné
igazgató

Készítette: nevelőtestület

Intézményi iktatószám: 251/2023.

Jóváhagyásra előterjesztette az intézmény igazgatója a
Baktalórántháza-Nyírájkó Óvodai Társulás részére.

Hatályos: 2023.

23 /2023(XII.07) fenntartói határozat

BAKTALÓRÁNTHÁZA-NYÍRJÁKÓ ÓVODAI TÁRSULÁS
TÁRSULÁSI TANÁCSÁNAK
23/2023. (XII. 07.)
HATÁROZATA

Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda Helyi Pedagógiai Program 2023. elfogadásáról

A Társulási Tanács:

- 1.) A Baktalórántházai Zengő Erdő Óvoda Helyi Pedagógiai Program 2023. dokumentumot az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal megismerte, azt megtárgyalta és jóváhagyta.
- 2.) Felkéri az Elnököt, hogy értesítse az intézmény vezetőjét a hozott döntésről.

Határidő: azonnal
Felelős: Elnök

Kmf.

Nagy Lajos
Társulási Tanács Elnöke